

BUDAPESTI CZÉGEK.

TALÁLMA NYOK szabadalmazását ess- köeli mind. államban **Réthy János** nemzetközi mérnöki és szabadalmi irodája, Budapest, Erzsébet-körút 2. sz. (népszínház mellett). Legrégibb szabad. iroda. — Telefon.

Találványok
Nemzetközi Találványok
Gyermek-találványok
Bontásig

Gerson Anna asszony
BUDAPEST,
Andrássy-út 21.
(félemelet)
ajánl
és
elhelyez

FÖLDVÁRY IMRE
férfidivat- és fehérnemű-raktára.
BUDAPEST,
V., Koronaherczeg-utca 11. sz., a főposta mellett és VII., Kezpepest-út 9., a Pannónia mellett.
Saját szabászat. — Telefon. — Arjegyzék bérmentve.
Cségen össze nem tevészendő Földváry J. (Jabak) özvegyével.

Jury-tag és több kiállításon kitüntetve.
BUCHHALTER-féle
első magyar mű- és vegyértékesítő intézet
Budapest, Ferencz-körút 20. sz.
Férfi- és női ruhák, csipkék, függönyök, szőnyegek és minden a szakba vágó cikkek a legutányosabban tisztítottak.
Posta értékes után a ruháért házhoz küldünk és vissza küldjük.

LATZKOYITS A.
BUDAPEST,
IV. kerület, Váci-utca 22. szám.
Cs. és kir. szabadalmazott fehérnemű-gyáros ajánlja
uri divat- és fehérnemű-ujdonságait.

Blätterbauer R.
a frankfurti Raff-Conservatorium volt tanárnője, lezékeltet ad zongora játékokban és zeneelméletben.
Lakása: Üllői-út 21. földszint 4. ajtó.
Jósika Miklós regényei.
89. 90. rész.
Új olcsó kiadás.
Regényes képletek.
Második kiadás.
Ara a két füzetből álló kötetnek 1 forint.

DECKERT és HOMOLKA
elektrotechnikai intézet
Gyár: VI., Izabella-utca 88. Városi raktár: V., Dorottya-utca 8. sz.
A magyar állam és a m. kir. államvasutak szállítói.
Gyártanak és szállítanak: Sürgönyberendezéseket vasutak számára; elvállalják azok javítását és szerkesztését. A minden államban szabadalmazott és általános használatú órendő **GRAPHIT-MIKROFON** feltalálói és kizárólagos gyártói.
Telefon-központok szolgáltatást vagy a néki irók számára telefon-berendezések, szettek, hang-pályák, hang és kódoművek, erőszetek és uradalmak számára.
VILLÁMHÁRÍTÓK.
villamos világítás és erőátviteli berendezések, minden nemben, a legújabbak kivételben és legelőszöbben, szavatosság mellett elvállaltatnak.
Képes árjegyzék és költségtervezet ingyen és bérmentve.

rekedtség és elnyálkásodás ellen
Köhögés, legjobb hatású szer a **RÉTHY-féle pemetefü-czukorka,** mely ezen bajokat gyorsan megszünteti. Kapható minden gyógyszerárban. Egy doboz ára 30 kr., 5 dobozzal 1 frt 50 kr-ért bérmentve küld.
Réthy Béla gyógyszerész
Békés-Csabán.
Főraktár **TOROK JÓZSEF** gyógyszerész Budapest.

EZREK MENNEK CARLSBADBA, hogy rossz gyomrukat kireperálják és újra jól emésztzenek és erre alköttenek — néha hiába, egy vagyont; pedig ezt a csébt ottthon kényelem- használata által, ben, kevés költséggel megérik a **"PEPSIN-BOR"** melyes ételt megemészteti segít és a gyomort rövid időn tökéletesen helyreállítja. — Az én pepsinborom kedves íze, és hatása ki nem marad. Egy üveg ára 1 frt 20 kr., 5 üveg franco küldve 6 frt.
Rozsnyay Mátyás, gyógyszerész, művegyészi laboratoriuma Aradon.
Kapható Budapest: Török József ur gyógyszerárban és minden magyarországi gyógyszerárban.

Eisenschiml és Wachtl
Budapest, Váci utca 12
Gyár: Bécs, Kaiserstrasse 62.
Legnagyobb raktár mindenemű fényképeseti gépek és készülékekből. Alapítva 1856. — Többesör kitüntetve. Arjegyzékek ingyen és bérmentve.
Uj! A fotografálás elemei. Ara 2 frt.

A főváros legszebb látványossága az Andrássy-út végén
Feszty Árpád óriási körképe:
a magyarok bejövetele.
Ez a kép három évig készült, s a magyar festőművészet legnagyobb alkotása. Egy 1800 Cm-ternyű és czétra szőtt vászon s a hozzá épített kör alakú palotában a magyaroknak a volézi völgybe való beérkezését tünteti fel.
A kép szembetűnő részei:
1. Árpád és a vezérek. 6410
2. A harc az szláv had maradákkal.
3. Latorcz és a fogoly szlávok.
4. A Fejedelem-asszony és a magyar nők bevonulása az ókrus szekereken. Előttük a pogány oltár a rajta haldokló szláv pappal.
5. A nőrablás.
6. A pogány magyarok fehér-áldozata. A táltos, a kádár, táncos leányok, bonczok, igricek és dobosok csoportja.
7. Sátorverő magyarság.
A háttérben a beregi-rónaság, Lovácska, a munkási vár-hegy, a Latorca-folyó, az Istenhegy, Pálhegy, Szarkahegy stb. mérföldekre terjedő messzeségben látható.
Látható délelőtti 9 órától esti 6 óráig.
Este villamvilágításnál.
Belépő díj 50 krajczár.

CHINA SERRAVALLO
vással, a bécsi s számos külföldi egyetem orvosi tekintélyei mint dr. br. Kraft-Ebing, dr. Drasche, dr. Braun udvari tanácsosok és tanárok stb. által melegen ajánlva.
Nélkülözhetlen gyenge testalkatúknak és üdülőknek.
Étvágygerjesztő, idegerősítő és vértisztító.
Hét arany és ezüst érem. Több mint 300 orvosi ajánlat. Ezen kitűnő erősítő szer jó íze folytán különösen gyermekek és nők igen szívesen veszik.
Egy félliteres üveg 1 frt 20 kr., egy literes üveg 2 frt 20 kr.
Mindem gyógyszerárban kapható.
Serravallo-gyógyszerár Triest.
Magyarországi főraktár: Budapest, Király-utca 12. Török József gyógyszerár.

Hirdetések felvételnek a kiadó-hivatalban, Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

GANZ ÉS TÁRSA
VASÖNTŐ- ÉS GÉPGYÁR-RÉSZV. TÁRSULAT
BUDAPEST.

Ajánlanak mindennemű vas-, aczél- és fémöntvényeket építkezési és gépészeti czélokra vízvezető csöveket, szivattyúkat, lecsapoló és öntöző-zsilipet, készülékeket a belvizek leeresztésére. — A helyi viszonyok szerint szerkesztett turbinákat, órlóhengereket kéregöntetű hengerekkel és malomberendezési cikkekkel. — Zsilipeket bármily nagyságban és bármily rendszer szerint. — Alagcsöveket, zárkészülékeket, cső- és kapu-zsilipekhez, czölöpverő gépeket, anyagszállító kocsikat. — Álló vagy fekvő gázmotorok egy vagy két hengerrel és mindenemű szúrógépek. 463

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS
A «Budapesti Bazar» 1896. XXXVII. évfolyamára.
A «Budapesti Bazar» ismét a régi kedvenc beosztásban jelenik meg rózsaszín borítékkal és ingyen regénymellettel. Divatrésze a legkittünőbb, szabásmintái a leghasznosabbak. Jan. 1-ji számához remek aquarell bál dívatkép, jan. 15. számához díszes jelmez-dívatkép lesz mellékelve.
ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:
Negyed évre 1 frt 50 kr. — félévre 3 frt. — egész évre 6 frt.
Kedvezmények a «Budapesti Bazar» előfizetői számára. Minden új előfizetőnek, a ki január 1-vel lép be, Daroch Marion cz. rendkívül érdekes, ingyenes regénymellettelükkel okt. 1-től megjelent hat ívet megküldjük kedvezményképpen. Azonkívül: a Budapesti Bazar előfizetői kis könyvtár szereshetnek be olcsó árért, öt olcsó regényt kaphatnak fizetve és bérmentve megküldve 1 frt 20 kr-ért. Diskótásban egy példány 60 kr, bolti ára egy példányak fizetve 50 kr. A regények a következők:
Harcz a birtokért, Dóra, Pérai boszorkány, A félmilliomos asszony, Vénus.
Megrendelhető még: 1888. évben megjelent «Uj szakácskönyv» kis füzet-kéje, sok hasznos utasítással, főzelékek, sütemények és beföttek recipiéjével. Bérmentve megküldve: 30 kr. — «Gyümölcsök télire való eltevése»: 30 kr.
EMLÉK-ALBUM.
A Budapesti Bazar előfizetőinek Emlék-albuma, mely közel 200 arczképet tartalmaz, kedves olvasmányokkal, emlékvesszel és gondolatokkal. Egy példány ára fizetve és bérmentve megküldve: 60 kr. Diskótásban: 1 frt. Bolti ára: 2 frt.
Az előfizetési pénzek és megrendelések: **KIRÁLY JÁNOS szerkesztőnek küldendők,** Budapest, Koronaherczeg-utca 17. sz.

VASÁRNAPI UJSÁG

2. SZÁM. 1896. BUDAPEST, JANUÁR 12. 43. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félévre — 6 • Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt félévre — 4 • Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.— félévre — 2.50 Kérleküld az előfizetésekre a postafalg meghatározott vitéljú is csatolándó.

A KIÁLLÍTÁSI FALU MAGYAR ÚTCZÁJA.

LAPUNK múlt heti számában már említettük, hogy országos kiállításunknak egyik legérdekesebb részlete lesz a hazai népelet bemutató falu. Ugyanakkor bemutatunk a főtér legkiválóbb épületét, a templomot és környékét. Most a falu egyéb részleteiről nyújtunk újabb tájékozást, ugyancsak képek kíséretében.
A falu piacsterétől egy széles út vezet a magyar utczába. Tizenegy házról áll az utca, igazában az utcának csak egyik oldala, mert a másik oldalon, ott, a hol az utca villaalakulag három ágra nyílik, a német udvarok és a nemzeti-ségi házak sorakoznak.

A magyar népelet bemutatására állították ezt az utcát, ezeket a házakat, hogy képviselői legyenek a hazában szokásos népies építkezésnek. A hány ház, annyiféle, kettő sínes köztük egyforma. A hány ház, annyi vidékről való, annyiféle a kapu, a tornác, a tető formája, a kémény, a kerítés, a kemece, stb. És ezt a sokféleséget nem a rendező képzelete gondolta ki így, hanem a való, a meglévő eredetiek utánzásával csinálták meg. Számolt a falu létesítéskor az igazgatóság a látványosságot kedvelő nézőközönség, a néprajzi hűséget követelő tudomány és az illetőség föltételeinek kutatásában szigorú látogatók követeléseivel egyaránt. Helyi tanulmányokkal fedezte magát minden egyes részletre nézve, melyet e házakon megvalósított, hogy szívesen

a magának vallja e házakat az a vidéki, a ki majdan eljön, hogy megtekintse, miként szerepel a kiállításon az ő vármegyéje; hogy elfogadja komoly tanulmányok alapjául a bemutatott tárgyakat a tudomány, és szívesen megtekintse az utczasorokat, a tetszetős dolgokat a nagy közönség!
Kétségtelen, hogy a falu azt a tetszést, melynek már fél kész állapotában is örvend, a tarkabarkaságnak, a tetszetős más-másféleségnek köszöni, mely a figyelmet lépten-nyomon leköti. Egy egészen mellékes dologra kívánom itt föl-hívni a figyelmet: a kémények alakjára. A jász házé négyyszögletű, felül nyílt; a csongrádié négy balthajtáson nyugvó; a borsodié lapos tetejű keresztel; a veszprémié legömbölyített két lyuk-

A KIÁLLÍTÁSI FALU MAGYAR ÚTÖZÁBÓL. (JÁSZ-NAGY-KUN-SZOLNOKI, CSONGRÁDI, KALOTASZEGI ÉS TOROCZEÓI HÁZAK.)

NYITRAMEGYEI NÉMETH HÁZ ÉS TORONTÁLMEGYEI SVÁB HÁZ A KIÁLLÍTÁS FALUJÁBAN.

kal; a nyírvideki ékalkakú; a csikmezei, kalotaszegi háznak, meg a torozkóiak épen nincs kéménye, ezt pótolják a csinos alakítású füstlyukak. Avagy tekintsük a kapukat! A csongrádi betetés, a jász házé végig rácsos, a kalotaszegi leveles, a zalamegyei csúpos, a székelyé galambbüös.

A falunak naponta már is sok a nézője. Huszonnégy házból húsz már készen áll; apró tatarozás és pótlás még a hejja. Négy még most van épülőben. Márczius lejéig készen lesz mind, és megkezdődik a belső munka. Rövid idő múlva tehát át lesz adva a látogatók bírálatainak a külső építkezés. A magyar utca azonban már kis kivétellel ki van építve s a berendezés itt már mihamar kezdetét veszi. Talán nem vagyok illetéktelen annak az állítására, hogy ez a berendezés, az abban nyilvánuló hűség fogja megadni az egyes házak és vele a falu igaz képét.

Nagy figyelmet fordítok reá, hogy a házak berendezése lehetővé tegye, hogy a látogató tényleg falusi házban képzelje magát, ha küszöbét átlépte; hogy a konyhában ott találja a kormos lábasokat, a vizes lécczán a korsókat, dezsákat, a falon a tányérokot, nyársat, bárdokat, tézta-nyújtót és deszkákat, a szakajtókat és a kanalast; benn a szobában a szentképeket, tálast, korsóst, padokat, lőcczakát, ládákat, tornyos és tollpárnás ágyakat, kecskelábú asztalt, a bölcset és a sütőtekenőt.

És ez a berendezés mind-mind csak környezet lesz azokhoz a naivabbnál naivabb jelenetekhez, melyekben az egyes házakba beállított báb-alakokat bemutatjuk.

A jász ház utcai szobájában egy természetes árokszállási gazda áll. Most tért haza a tanyáról, kalászkot hozott mutatónak az anyjúnak, a termés reményét. A házőrző is vele volt; ime most ugrott a ház asszonyának ölébe, hogy elvegye a simogatás czimén a változhatlan kegyjelét.

Az udvar felőli szobában egy tisztas kun férfi ül, a kezében naptár; a legközelebbi marhavásár határnapját keresi. Életpárja az ágyhoz támaszkodva várja az öreg elhatározását, viszik-e hát a tinót a vásárra, megpróbálni, előbb, mit adnának érte.

Egy házzal odább ünnepi hangulatot találunk. A hátsó házból a fiatalok vannak együtt. A menyecske kártyát vet; kisebb húga mindkét karjával az asztalra könyökölve lesi a kártyajóslatot, mellette áll jövendőbelije, mosolyog, úgy látszik, nem sok figyelmet vet a sógorasszony meséire. Az első házból az öregek vannak. Az összes bajszú gazda újságot olvas. Az asszony bibliát forgat.

A kalotaszegi házból épen eljegyzés történik. A kérő elégtelen mosolyog; nem hiába járt. A vőlegény s menyasszony már jegyajándékot cserélnek. A nászasszony is jelen van. Sütéményvel kedveskedik a boldog fiataloknak.

A szabolcsmezei házból konvenzió-fizetés foly. Beállított a kondás, meg a gulyás. A kondás számadása már is rendben van. A gazda leolvasta az ezüstforintosokat az asztalra. A számadó kalaplevéve áll előtte. A gulyás az ajtóban

állapodott meg, ott várja be, míg a másikkal végzett a nemzetes úr.

A borsodi házból bűcsű, a csángóban lakodalom, a veszprímiben téli társaság képe tárul majd a látogató elé. A viseletekben káprázatos változatosság, a jelenetekben lüktető élet, az egész környezetben összhang; nem képesek-e elteledtetni velünk, hogy tán nem is a kiállításban, s de ki tudná hol, a szép alföldön, Torozkó kies vidékén, a Kalotaszegen, a kövesdi matyó házból, vagy a csángók között vagyunk!

De még egyet. A falunak élő lakosai is lesznek, azok, a kik majd megszólaltatják a bábukat, s elmesélik a látogatóknak, honnét is került a ház, minő viselet is az a menyecskeé, mibe kerülhet egy pitykegombos mellény, hogy is beszélnek azon a tájon, mely valláshoz tartoznak, hogy adnak egy köblös földet, stb. Ezek a vármegyékbeli került s felügyeletre hivatott örök.

Nem kell egyébként félni attól, hogy a falu néptelen lesz. Az ünnepek egész sorozata van tervben. Aztán a miniszter 50%-al mérsékelte a zónát, barakkot épít, népkonyhát állít a földműves népnek, s így bizvást remélhető, hogy sokan, igen sokan jönnek a kiállítás megtekintésére igazi falusiak is. Dr. Kovács Gyula.

RÉGI TEMPLOM.

Régi templom, romba dőlve,
Szomorún néz a hegyről le,
Mintha azon keseregne je,
Minek van itt szűgyenszemre!

Rég oda lett minden róla:
Sem ablaka, sem ajtója,
Tetőzete porban hever,
Mint ledobott, megunt teher.

A mi fala épen áll még,
Feketébb már, mint az árnyék,
Melyet, a nap ha ráhevít,
Magáról a földre terít.

Mitől is lett oly fekete?
Tán a sok bűn szennyezte be,
Mit hajdan, itt vezekelve,
Lerázott a hívők serge?

Nem tudom én, csak azt látom,
Hogy a régi templom már rom,
S hogy az idő, a mint telik,
Nem kegyelmez semminek itt!

Elborulok, elmerengek:
Hát én aztán mihez kezdjek?
Ha felgyűlnék rám az évek,
Hol keressek menedéket?

Gyöngye porból vagyok én csak,
Formálva kis, szűk hajléknak,
Melyben, fényre alig szíva,
Lakik csak egy égi szikra.

S mit várjak én az időtől,
Ha mindent így rommá öröl,
Mint e nagy, szent boltozatot,
Hol maga az isten lakott!?

Jakab Ódon.

DAL A FÉSZÉKBŐL.

Nem aranyos hintón;
Egyszerű szekéren
Hoztalak el téged,
Édes feleségem,
Az anyai házból.

Vagy tán nem is úgy volt,
Hogy szekéren ültünk:
Vágyó szelleműnknek
Szárnyain repültünk
Kiesiny otthonunkba...

Szegényes kis fészek,
De, hogy te vagy benne,
Minden zuga mintha
Szinaranyból lenne,
Gyémmáttal kirakva...

Aranysá, gyémántot
Terem a föld méhe,
De a magas éretnék
Nincs több teremtménye,
Te hozzád hasonló!

Nézlek hosszan, némán,
És egyre csak nézek:
A jó Isten tudja,
Minek neveznélek,
De nem tudok szólni.

Csak a percet áldom,
A melyben születél,
S áldom a jó Isten,
Hogy az enyim lettél,
Édes feleségem!

Sajó Sándor.

MAGYAR PROFESSZOR-ÉLET A MÚLT SZÁZADBAN.

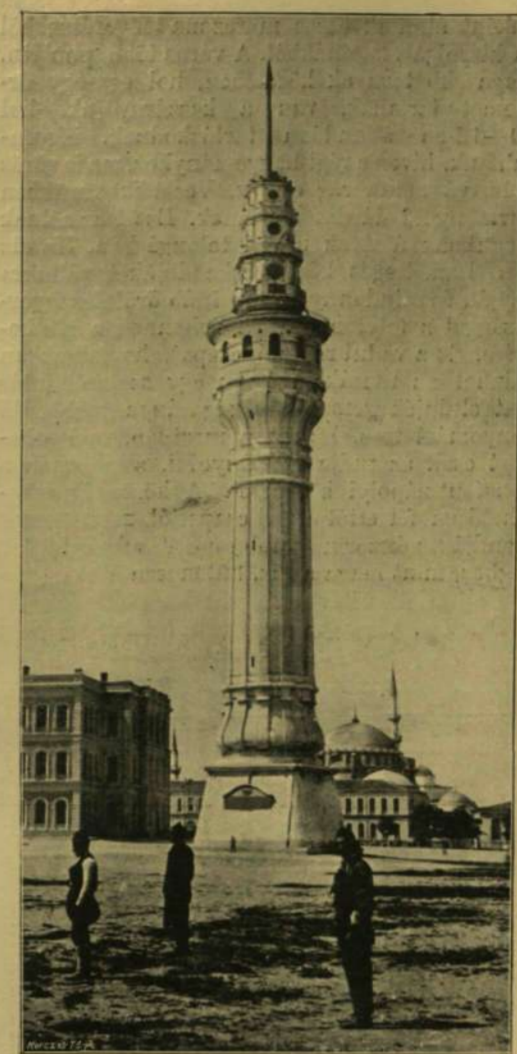
(Folytatás.)

Faber megrettent, de mit sem tehetett, még beszélni sem volt képes, mert a katona horvát volt. Csak önmaga megmentésére gondolt és szaladt lélegzetét vesztve Németh királyi ügyészhez, ki szintén a várban lakott volt, hogy följelentve az esetet, eleve elhárítson magáról minden gyanút. De ekkor újabb baj érte. Sietetlen elejtette a levelet, mely árulóvává lehetett, ha bárki megtalálja az emberekkel telt nyílt piacon. Verejték ütött ki homlokán, ha a következményekre gondolt. Visszatért, meg ismét elindult a hátrahagyott úton, jobbra-balra keresgélve, míg végre csakugyan sikerült megtalálnia az elejtett levelet.

Az egész jelenetnek nem volt más tanuja, mint Fabernek egy beteg barátja, Szoczoczký, de a kinek volt esze mindjárt a veszedelem kezdetén odább állni. A magára maradt Faber folytatta útját a kir. fiskushoz, kinél előadva az esetet, ott rögtön kocsiba ültették s a börtönhöz visszahajtották vele.

A nyomban megindított vizsgálat kideríté, hogy Szolárcsik pénzzel vesztegette meg az öröklet levele kiecsapészesére. Azonnal elrendelték fogsága szigorítását. A mi a katonákat illeti, azokat mindjárt glédába állították Faber előtt, hogy mutassa meg közülök azt, a ki a levelet kezébe játszta. De hiába tartott szemlét Faber az előtte felállított örök közt, nem ismerte fel a tettest. Kénytelenek voltak öt elbocsátani s másnap reggelre rendelni be újra Szoczoczký társaságában.

Csüggedten távozott Faber s elbeszélte otthon társának a történeteket. Ez rettenősen megijedő s átkozta még az órát is, melyben a dolgot belekeveredett. Dagadt lábait vetette ürügyl, a miért nem tehet eleget a parancsok;

A Szeraszkeriat tűzorségi torony Konstantinápolyban.

és paedagogiai methodus nélkül, a mi nem kis dolog volt ebben az időben, mikor sem tanterv, sem használatos kézikönyv nem szolgálhatott a tanításban vezérfontul. Kollegája, Bartha volt az, a ki helyzetét megkönnyítendő, rendelkezésére bocsátotta írásgyűjlesztését és előadási rendszerét. Hanem Faber nem használta ezt. Önálló tervszettel lépett fel, mely felebbvalói tetszését teljes mértékben kiérdemelte, s melylyel öt év alatt, a mit a győri gymnasiumnál töltött, ötszáz kiváló polgárt nevelt a hazának mindenféle téren, köztük oly nagy érdemű férfiakat mint Villax Ferdinánd később zirczi, pilisi és pásztói apát, a 43-iki országgyűlés tagja; Czinnár benedekrendi, a szent Ferenc-rend két kiemelkedő tagját, s különösen a későbbi hitetemeselnök, majd kir. consiliarius Majláthot, ki soha sem feledte később sem Fabert, mindvégig kitüntette ragaszkodásával, s kiról a volt tanár többek közt ezt a jellemzést adja: „Nagy ész, csupa tűz, de egy szempillantással tetszés szerint hajlítható.”

A győri társas életről, az előkelő körök életmódjáról, szerepléséről, időöltéséről néhány kegyelmes sorral emlékezik meg Faber. Ott van az iskola bőkezű, áldozatra kész Maecenása, Fegler püspök, ki sokszor látta őt szívesen fényes lakomáin, melyeken Faber verseivel mulattatta a társaságot. Azután ott van a régi patriarkhális magyar urak valódi typusa, Gindly, törvényészi assessor és kir. asztalnok, egy dúsgazdag és jovialis ember, kinek ebéidein, melyeken a régi magyar lakomák ősi hagyományait támasztotta fel, mindig feszelen jökevény pajzán tréfa szelleme uralkodott. Háromszornégyezer egy heten látogatott el hozzá, főképp este, s mindig talált ott egy-két barátot, kikkel maradtak fenn, úgy hogy a kezdő fiatal professzor a késő éjjel lefordított arra, hogy még hátralevő vizsgálatai letételére készüljön, melyeket, az év végén Pestre jöve, fényes eredményel le is tett.

De csapások is zavarták néha az iskolai élet

derős nyugalmát. Egyik disze a gymnasiumnak, Kúka, elméjében megzavarodván, nem sokára fölmentetett s kevéssel utána meg is halt. Helyét Bognár foglalta el, kivel Faber szoros barátságot kötött. Majd Fábichich is meghalt, kinek helyébe Garai ment Székes-Fehérvárról.

Két pályázat híre zökkentti ki Fabert egykedvű nyugalmából. Egyik, melyet Váradon hirdettek a historia tanszékére, másik pedig Zágrábba a hazai jogra. Mindkettőnek sorsa a pesti egyetemen volt eldölendő. A két barát, Faber és Bognár annál is inkább föltette magában, hogy részt vesz a pályázaton, mert már ekkor híre járt a győri gymnasium küszöbön álló felozlatásának. Bognár inkább Verböczynek volt hűve, a kit ellenben Faber túlságosan szánának tartott s öt lelke inkább a történelmi stúdiumokhoz vonzotta. Neki feküdtek tehát Koppinak s Baricsnak, élet nappátéve. Ritkábban mentek sétálni, kevesebbszer keresték föl Gindly vendégszerető házát, éjjel-nappal Verböczyt bújták. Mikor aztán mindennel elkészültek, egy Gindlynél rendezett fényes búcsúlakoma után, birtokában a Györött eltöltött időről tanuskodó bizonyítványnak, fölkerelkedtek a pesti útra.

A nyilvános pályázaton Faberen kívül még négyen vettek részt. Castilia egyesítése s az osztrák udvar sziciliái összeköttetési voltak a megoldandó témák. Feladatának derekasan megfelelv, Faber újra Györbe távozott, hogy nyugodtan várja be a fejleményeket. És valóban, alig pár hét múlva Pestről, Budáról levelek érkeztek, melyek jó hírt újságoltak, majd pár hó múlva atyja is írt Fabernek Bécsből, tudatva, hogy elnyerte a katedrát. De Faber mindaddig egy szót sem ejt az egész dologról, mígnem egy szép napon az igazgató behíván őt szobájába, hivatalosan is közli vele kinevezésétét.

Ép a húsvéti szünidő küszöbén álltak. Tanítványaitól, ismerőseitől meglátogatott beszédben elbűcsűzván, Faber könyveit hajón előre küldi Pestre. Egy tiszteletére rendezett búcsúlakoma után Gindlynél, a jó főpap, Fegler, háromszáz forintot nyom markába, megjegyezvén, hogy ő is tanított valaha, neki is jól fogott az útiköltség. Azután 80 forintért felfogadván egy kocsit, hogy Váradra vigye, útnak indul s Czepléden át három nap alatt megérkezik rendeltetése helyére.

Első dolga megbámulni a remek székesegyházat s püspöki palotát és látogatókat tenni Kapu tanárnál, kihez Ambrózy ajánlta be. Egység keressik fel aztán főtisztelendő Tokodyt, a tisztántúli tankerület felügyelőjét, ki jó magyar szokás szerint mindjárt ebédre marasztja s kitűzi a székfoglalás napját.

Azok közül, a kik akkor a nagyváradi gymnasiumnál működtek mint tanárok, Vass igazgatóhelyettesen, előbb a logika tanárán s országzszerre ismert poétán kívül, néhány vázlatos jellemvonásban festi elénk Faber Vargát, a nagy tekintélyű physicust, egy erős, vállas embert, azután a historia dátumaiban csodálatos jártasságú Keresztúry-t, a nyelvészi, rhetor, történettudósi és statisztikai babérokra egyaránt méltó s a mellett kellemes társalgási modoraért a legelőkelőbb körökben felettébb kedvelt, nagy tudományú Palugyánszkýt, ugyanazt, ki megérkezte előtt őt is helyettesítette katedráján, továbbá Szerdahelyit, a ki — mint mondja — „Verböczynek sem túlzó panegyristája, sem túlzó gáncsolója nem volt, hanem igazságos bírálója összes erényeivel s fogyatkozásaival, — majd Steindlt mutatja be, mint Euclides tételei alapos magyarázóját, s Mihaloczyt, ki kevéssel utóbb elhalt. Vítkóczy a hazai nyelvet tanította, Németh pedig a dogmatikát, s közte é Faber közt mielőbb benső barátság is létesült, mely mindkettőnek atyjára is kiterjedt. (Vége köv.)

KONSTANTINÁPOLYI ÉLET.

A tüzoltóság. Az építkezési mód. Vad tüzoltók. A tüzoltás szervezése. Tüzoltó-erzedek. Tüzoltó-gárda ezred. Tengerész tüzoltó-erzed. Tüzórtornók.

Keleten és délen, hol a természet pazar szépségével bájolja el az embert, redesen megjelennek a nyugati ember előtt szokatlanabb elemi csapások is, nehogy tulságosan elbizzuk magunkat. Ilyen a földrengés. A keleten általában és már Konstantinápolyban is, ez meglehetősen megszokott dolog. Az emberek, hogy úgy mondjam, állandóan számolnak vele s ezen körülmény befolyásolja építkezésüket. A két-három emeletes házakat is csaknem teljesen fából építik. A földbe leásott nagy szálfák képezik az épület vázát, a falakat gerendákra szegezett deszkák és léczek szolgáltatják, melyek közei téglával, vagy sárral vannak kitöltve. A lépcsők minden esetben deszkából készülnek. Igaz ugyan, hogy cserépedeleket használnak, de azért, ha az ilyen házban tűz üt ki, az egy meg-

önként állottak össze marezona tengerészekből és kiszolgált katonákból. A város több pontján, magasabb tornyok közelében, hol egy-egy őrszemel tartanak, van a kaszárnyájuk, hol 10—12-en állandóan tartózkodnak. Egyenruhájuk, híven a régi hagyományhoz, ma is vörös blúz, vászonnadrág és fez. Vezetők kezükben kurta nyelű dárdát hordanak. Ezzel csinálnak maguknak utat az utcai tolongásban. Ha tűz van, kezdetleges kézi feckendőjüket vállukra kapják és mindannyian mezteláb örületes gyorsasággal s folyton ordítva rohannak a tűz helyére. Ez a vadul rohanó csapat, ha felbukkan valahol az utcákon, hogy egy szempillantás alatt eltűnjék szemünk elől, igazán megdöbbentő benyomást tesz. És ezt a mezteláb, való rohanást csak az tudja méltányolni, a ki ösmeri a konstantinápolyi kövezetet. A közönség meglehetősen fél ettől a vad csapatól, mert a mint mondják, sokszor nagyobb pusztításokat visznek véghez, mint maga a tűz, különösen a könnyebben eltűntethető értéktárgyak között.

Fizetést, vagy rendes javadalmazást nem

nak a vész helyére. A tüzoltó-erzed érdemeit maga a szultán az által ösmerte el, hogy egyik gárda-erzedévé tette azt. Leginkább nyertünk fogalmat az előttünk eddigél ősmertlen intézményről, ha egy gyakorlatukat végignézzük.

A pasa szívességéből hivatalosok voltunk egy ily díszgyakorlatára a tengerész tüzoltó-erzednek. Az Aranyzarv nagy kiterjedésű kikötőiben horgonyozik a török hadi hajóraj, számos nagy hajójával, ezenkívül százával vannak ott kikötve a kereskedelmi hajók s a partok mentén nagy raktárak terülnek el. Itt e hajókon és raktárakban nem ritkán veszedelmes tüzek szoktak kitörni. Ezek elfojtására szervezte gróf Széchenyi pasa a külön tengerész tüzoltó-erzedet, a hadi hajók tengerész katonaságából.

Az Aranyzarv partján fekvő egyik kaszárnyában állomásozik ez erzed két zászlóaljja. Ide voltunk hivatalosok egyik délután 3 órára. A kaszárnya nagy udvarán, egy háromemeletes nagy, fából készült mázsház áll. Mellette egy elkerített, kis árnyas kertecske van, ciprusfákkal és szökőkúttal. Itt fogadott bennünket a

Széchenyi. Ödön passz.
A KONSTANTINÁPOLYI TÜZOLTÓSÁG. — A TÜZOLTÓ EZRED TISZTIKARA.

rakott máglya, a mely szédületes gyorsasággal szokott földig égni.

Konstantinápoly tengernyi háztömege is, ki véve a pérai városrészt néhány újonnan épített kő palotáját, így épült, szorosan egymásra támaszkodó házakkal és rendkívül szűk utcákkal.

A legkisebb tüzeset éppen azért itt veszedelem számba megy; míg rendszeresen szervezett tüzoltóság nem volt, a házak százanként égtek le és egész városrészek pusztultak el.

Igyrészenként egész Konstantinápoly legalább harmincszor égett már le és ez nagy veszteség volt az egész kulturára nézve, mert e faházakban a századok alatt nyugatról hadi zsákmány gyanánt összeszerezték a műkinesek, a régi bizanti és arab irdalom itt felhalmozott pótolhatatlan kéziratokat el.

Már századok előtt e viszonyok alapján egy egészen sajátos tüzoltó-intézmény fejtett ki Konstantinápolyban, mely, ambar már csak inkább mint történelmi hagyomány; a mai nap is fennáll, s ez az úgynevezett «vad tüzoltók intézménye». Ezt ősi szervezetében bátran lehet nevezni egy szabad csapatnak, melynek tagjai

húznak, hanem évenként kétszer egy régi, nagy, ezüst tányérral sorba járják a házakat és könyörödmányokat gyűjtjenek.

A jelenlegi szultán, mint minden téren, úgy itt is sok üdvös reformot léptetett életbe s kezdetül fogva nagy súlyt helyez ez intézmény fejlesztésére. Szemben az állandó és mindig nagy arányú tüzveszedelemmel, az övintézkedéseknek is nagy arányúnak kell lenni. A leghelyesebb volt a tüzoltói intézményt a katonaságra alapítani. És itt kezdődik nagynevű házánkfiának gróf Széchenyi Ödön pasának, jelenleg altábornagynak és a szultán hadsegédének nagyszabású működése és szervező tehetőségének érvényesülése. Konstantinápolyban ma a tüzoltóság katonai alapon és fegyvelemmel, katonai pontos szolgálattal van rendezve. Van számos tüzoltóállomás, el van látva a Jyláz császári palota, a nagyvezér palotája s több kiváló épület külön tüzoltó csapatokkal s ezenfelül két ezred van teljesen kiképezve és fölserelve a modern európai igényeknek megfelelő tüzoltó eszközökkel, melyek tüzesetknél azonnal zászlóaljonként roham-lépésben vonul-

pasa török szokás szerint forró fekete kávéval és finom cigarettával. A meghívottak között volt több pérai előkelőség, két újságíró s néhány szép hölgy. A kaszárnya udvarát környező partoldalán több száz török nő gyűlt össze a közeli városrészekből, hogy sűrű fátylaikon keresztül gyönyörködjenek a gyakorlatban.

Miután az erzedes megtegte a pasának jelentését: egy 38 emberből álló zenekar játéka mellett a csapatok kivonultak a kaszárnyából. Felszerelésük a tengerész-erzed rendes katonai készlete. Fejükön, mint általában a török galogság, piros fezt hordanak.

Előbb nagy szabatosággal tartott rendes katonai gyakorlatokat és fegyverfogásokat végeznek. Ennek befejezésével egy kurtjelre a kaszárnyába rohannak s alig pár percz alatt teljes tüzoltó felszereléssel, pirosra festett vas sisakban jelennek meg. Előbb festői csoportokban vonulnak elő, azután rohamlépésben, négy nagy feckendővel jelennek meg, katonai pontossággal szerelik fel a tömlőket s támadják meg a háromemeletes faházat. A mászóknál pár pillanat alatt a ház tetején vannak a esővel együtt.

A KONSTANTINÁPOLYI TÜZOLTÓSÁG: Az első zászlóalj gyakorlata.

Hasonló pontossággal végzik a leszerelést és elvonulást, a mentő és ugró próbákat. A felszerelés és a gépek kitűnők; ezekre a mi iparunk lehet büszke, a mennyiben a budapesti Walser és Tamóczy-féle tüzoltó-gépgyárakból valók. Előttünk szokatlan, hogy a feckendőket is maguk a katonák vonják s lovakat egyáltalán nem alkalmaznak. Ennek oka Konstantinápoly sajátos fekvése. A városrészek legnagyobb része ugyanis meredek hegyoldalon fekszik, hova a lovak nem bírják fölventatni a feckendőket. Ezek a katonák pedig szélesbességgel rohannak velük. Nagyobb tüzesetekhez gőzgéppel hajtott feckendők vannak, melyek szállításhoz már természetesen lovakat használnak. Valóban bámulatos az a gyorsaság, a melylyel e könnyednek egyáltalán nem mondható csapatok mozognak; a mi bizonyára a betanítás és gyakorlás érdeme.

A tüzoltó gyakorlat befejeztével a csapatok oszlopokban állanak fel, a zenekar rázendíti a Hamidie-indulót, a katonaság ajkáról felzúg a «Padisah Csokjassa» kiáltás és ezzel vége van a díszszemlének. Egyik képünk, melyen középtű Széchenyi pasa látható, az erzed tisztikarát tünteti föl a kaszárnya kapuja előtt, a másikon pedig ugyancsak a pasa vezetése alatt tüzoltói felszereléssel látjuk az első zászlóaljat.

Érdekes példáját láttuk a gyakorlat közben a katonai nevelésnek. Ugyanis a magasabb rangú tiszték fiait részt vesznek a katonai gyakorlatokon. Így az erzedes hét éves kis fia teljes tüzoltói felszereléssel mindvégig részt vett a díszszemlén s meg szokott atyja kíséretében jelenni a szelamlíkon is.

A tüzörök több magasabb minareten vannak elhelyezve, a két fő tűzország azonban a pérai galata-tornyban és a sztambuli seraszkeriatoronyban van. Emennek a bejáratánál egy vörös bluzos, vad tüzoltó őröklik és sarcol meg két piaszter baksis erejéig. A földnek ezen egyik legmagasabb tornyába 257 széles lépcsőn jutunk föl a körüljáró erkélyre, hol a toronyőr kellő baksis átnyujtása után szívesen fogad és forró kávéval vendégl meg bennünket. Itt tesszik ki, ha tűz van, nappal az óriási vörös jelző gömböket és éjjel a vörös lámpákat. Még három emeletet kell másznunk, hogy a tetőre jussunk, hol vas árbocon sühög a török állam óriási vörös lobogója. A látvány nagyszerűsége, mely

innen előnkbe tárul, leírhatatlan, megdöbbentő. A távolban a Fekete-tenger és az ázsiai partok; majd a Márvány-tenger, a Bosphorus, az Aranyzarv s ezek partjain a város sok színű képe mint egy kiterített roppant térkép látszik. A tengeren nesztelenül siklanak a gőzcsók és ringanak a fehér vitorlák, mint a napfényben röpökdő pillangók. A szörnű magasságra egyetlen hang sem ballatszik föl. Mintha csak az égből néznék ezt a szép világot! Pár percznél tovább nem bírjuk ki a szédítő magasságot s az alig elmúlt földrengésre gondolva, mely a tornyot is több helyt megrepszette, sietve hagyjuk el e sasoknak való helyet. A tüzoltó-intézményt most a szultán az egész birodalomra nézve a konstantinápolyi módjára szervezteti. Széchenyi pasa már meg is kezdte a legközelebbi vilajetekben a tüzoltó-zászlóaljak felállítását.

A ki tudja, hogy micsoda szörnű csapás volt Konstantinápolyra eddig a tűzvész, csak az méltányolhatja a nemes gróf érdemeit, a ki egész lelkével ennek az ügynek él. Csak nem régeb, éppen ottlétünk alatt volt életveszélyben, mikor egy éjjeli tűzvész alkalmával, a magyar tüzoltók által ajándékozott fogata elragadta. Elmondhatni, hogy Konstantinápolyt ő ismeri legjobban. A legelhagyottabb városrészen a legsötétebb éjszakán megtalál, ősmert minden egyes vízcsapot.

Éjjel a város népe az éjjeli ór, a bekési kiállításból értesül a tüzről. Egyik ór a másiknak utczáról-utczára adja át a kiáltást.

Éjjel három órakor a bekési vasalt végű bunokóval csattogtatja ablakunk alatt a gránit kövezetet és tele torokkal ordítja a vészkiáltást «Jangin Vas» (lángon van), és mi, a kik szintén falépeses hotelben lakunk, de a kik ma láttuk a tüzoltó-erzed gyakorlatát, nyugodtan alszunk tovább.

Dr. Szendrei János.

KONSTANTINÁPOLYI UTOZA FAVÁZAS HÁZAKKAL.

gyon egyszerű, patriarchális jellegű; de vezetőik között igen eszes emberek vannak, a minőség tartják pl. a jelenlegi elnököt is, az öreg Krüger, ki ügyes diplomáciájával már sokszor megszégyenítette az angolokat.

A derek hollandi nép szerencsétlenségére csakhamar fölfedezték az angolok, hogy ez országban igen sok a kőszén, arany és gyémánt, mindhárom oly kincs, melyet az angol is szeret, sőt jobban szeret, mint ők, a természet egyszerű gyermekei. Ebből következtek az újabb surlódások. A legjelentékenyebb gyémántbányát, Kimberleyt, már a múlt évtized végén elfoglalták tőlük az angolok erőszakkal; most az aranytermő vidékre vetették szemüket. Ennek a vidéknek főhelye Johannesburg nevű város. 1886-ban még csak néhány nádkunyhó volt e területen, ma 70,000-re becsülik a népesség számát, kiknek nagyobb része természetesen külföldről bevándorolt kalandor, épen olyan, minők voltak Kalifornia első gyarmatosai is. Igen sok köztük az angol, a társalgási nyelv

között hivatalos kimutatások szerint, a Madagaszkáron álló seregéből 8000 ember feküdt beteg a különféle táborigyógyintézetekben. Ezek közül 6000 ember a tényleg harezolók sorából, a többi pedig benszületett munkások, hordárok, őszvérhajtók, stb. segédszolgálatból került ki. Kevés kivétellel mindannyian sárgalázban szenvedtek, mely betegséget eddig Madagaszkáron is, mint Kelet-India több tartományában, többé-kevésbé gyógyíthatatlan nyavalyának tartottak. Nos, ezen beteg-állomány csak 7 százalékát ragadta el a halál, míg a többi részint a helyszínen felüldült, részint pedig Franciaországban nyerte vissza egészségét. Milyenek lehettek az egészségi állapotok a Domingo szigetén 1802-ben lefolyt hadjárat alkalmával, mikor a Brestből elindult 58,515 ember közül négy hónap múlva a szigeten 50,270 embert ölt meg a sárga-láz! Hét évvel utóbb, vagyis 1809-ben, az egész szép seregéből csak 300 ember került vissza Franciaországba.

Amde a francia orvosok véleménye szerint a

A KIÁLLÍTÁSI PALA MAGYAR UTOZÁJÁBÓL. (MATYÓ HÁZ.)

pedig kizárólag angol, míg a boer lakosság rontott holland nyelven beszél. A surlódások a két egymástól homlokegyenesen eltérő nép között napirenden vannak s állítólag ily surlódásokra alapította dr. Jameson is hódító hadjáratának tervét, s valószínűleg pártfogoltatott Sir Rhodes Cecil fokföldi angol kormányzó által, ki a masonai aranyvidék meghódításakor ilyen dolgokban gyakorlatot szerzett.

AZ ÚJABBKORI HÁBORÚK ÁLDOZATAL.

Kétséget nem szenved, hogy a lőfegyver, valamint az ágyú tüze egy nagy európai háborúban sokkal több embert fog elpusztítani, mint például a harminczéves háború, vagy pedig Napoleon hadjárat; de viszont az is bizonyos, hogy azok száma, kik a harcmezén, vagy a kórházban orvosi segély hiányában pusztulnak el, nem fogja felülmúlni az elesettek számát. Ezen állítás helyes voltát legújában a francia sereg Madagaszkár elleni hadjáratát igazolja.

Ugyanis a francia hadügyminiszter által

főnt említett 7 százalékos veszteséget is el lehetett volna kerülni, ha a fővezér az egészségügyi főnök sürgetéseire hallgatva, a mozgó táborigyógyintézetek berendezésére több gondot fordított volna. A járvány 28 katonavédelmi és három táborigyógyintézetet ölt meg, miből azt kell következtetni, hogy mindannyian felebaráti kötelességük önzéstelen teljesítése közben haltak el.

A fegyver-okozta halálesetek és sebesülések száma csekélynek mondható, a mennyiben márcziustól kezdve október végéig a francia sereg 7 halottat és 94 sebesültet számlált. Azóta Madagaszkáron nagyobb összecsapások történtek ugyan, s habár a benszületett szintén hátultöltő ismétlő puskákkal és remek szerkezetű táborigyógyintézetekkel ellátva, a tapasztalás azt mutatja, hogy a fegyver egymaga még nem biztosítja a győzelmet. Mindezekből örömmel konstataálhatjuk, hogy a tudományok haladása az emberi nem szenvedéseinek határait napról-napra mindinkább szűkebbre szabja.

EGYVELEG.

* A kínai misszionáriusok gyilkosai valóságos fanatizmussal tűrték kivégzésüket. Diszruhába öltözködtek, a kivégzési helyhez vezető uton vidáman társalogtak a tömeggel s régi kínai hódolokat énekeltek.

* A füstnélküli lőporok az a sajtóságos hatását észlelték, hogy a körülötte levő tárgyakat s egyéneket sárgára festi ott, hol állandóan használják, mint a kaliforniai gyárakban. Még a gyárak környékén tartózkodó kutyák is megsárgáltak.

* A nők és férfiak példabeszédekben. A férfi szalmából többet nyom, mint a nő aranyból. (Francia példabeszéd.) — Egy sipka többet ér, mint száz főkötő. (Olasz.) — A nő kegye a gulyást is lovagá teszi. (Gascognéi.) — Szerellem és moschus hamar elárujják magukat. (Velencei.) — Szerelme ostobaságra soha sem elég öreg a férfi. (Finn.) — A szerelmennek nincs szüksége pászaszemre, mivel vak. (Török.) — A férfi tűz, a nő fűtő, melybe az ördög fűv. (Toskánai.) — A szerelmesek mindig azt hiszik, hogy más emberek szeméi ki vannak szurva. (Spanyol.) — A szerelmesek szeméin cse-

BÁRÓ JÓSIKA MIKLÓS ÉS BÁRÓ PODMANICZKY JULIA SIREMLÉKE.

Kegyelettel iltte meg a nemzet Jósika Miklós születésének századik évfordulóját 1894 április 24-én. Megültek Tordán az Erdélyi Magyar Közművelődési Egylet közgyűlésével egyidőben, s képviselve voltak az irodalmi ünnepélyen tudományos és szépirodalmi társulataink. A Kisfaludy-Társaság egykori igazgatójának a szülőházát jelölő emléktáblát megkoszorúzták; külön ültetést a nagy magyar író emlékének, mely alkalommal hozzá méltó nevének, Podmaniczky Juliának, a jeles írónőnek emléket is föllevezték, egy pár német nyelven irt költeményét fordításban mutatván be. Lapunk közölte e verseket. Ugyanakkor megemlékeztünk arról a kegyeletről, melylyel a család szentelte meg a nagy író emlékét. A költő unokája, báró Jósika Irén, és férje báró Jósika Sámuel, a király szeméje körüli miniszter, haza hozatták nagynevű elődjök hamvait és a kolozsvári családi sírboltban helyezték el.

Jósika Miklós hamvait születése századik évfordulója alkalmából, 1894 április 24-én szállították haza báró Jósika Samuék Drezdából, melynek temetőjében eddig nevével együtt pihent; mert Drezdában töltötte hosszú száműzetésének utolsó éveit s ugyanott végezte be munkás és írói sikereiben oly gazdag életét 1865 február 27-én.

A hazaszállítás egész esőndben történt, úgy szintén a kolozsvári sírkertben való újabb eltakarítás is; de érzésben, gondolatban az egész magyar nemzet ott volt a hálás utódok kegyeletes cselekményénél s meghatottan hallotta azokat a megindító szavakat, melyeket az egyházi szertartást megelőzőleg báró Jósika Samu a tanúkúl meghívott polgármesterhez és a sajtó képviselőihez intézett. Ez a második eltemetés valóban nemcsak a család, hanem az egész nemzet gyászünnepe volt.

Most külön síremléket is emeltek, melynek rajzát lapunk jelen számában bemutattuk. A síremlék egy méter hosszú és 50 centiméter széles tábláján Hegedűs Istvánnak a következő verse olvasható:

Két szívnek porlad itten drága hamva,
Két szívnek álma ime teljesül:
Szabad földben boldogan nyughatva
E drága földdel poruk elvegyül.
Költő, örülhet lelked fenn az égben,
Nem rab honod, mi ott is fájna még;
Mit festél annyi tündér-bájos képbén,
Mégadat nemzetednek a nagy ég.
S a hű nő itt is egyesül veled,
Mégadat néked a hű kegyelet.

B. Jósika Miklós tehát most már annak a hazának, annak az Erdélynek a földjében nyugszik, a melyet annyira szeretett s a melynek múltját és jelenét oly remek tollal csefette. Nyugvó helyét díszes sírkő jelöli s ugyanaz a vasrács környezi, a mely a drezdai sírt kerítette s a mely így maga is külön emlékjele a felejtethetetlen nagy írónak.

Igazat mond a sírelírat: A nemzet öröklő viraszt felettük.

Dunyk Ágoston fényképe.

BÁRÓ JÓSIKA MIKLÓS ÉS BÁRÓ PODMANICZKY JULIA SIREMLÉKE A KOLÓZSVÁRI TEMETŐBEN.

zésére többé ne kardjukhoz folyamodjanak, mint egyedüli bíróhoz. Ugyanez a kérdés foglalkoztatta a charrouxi, a narbonnei és limogesi vegyes zsinatokat a X. század utolsó éveiben. 1000 körül pedig Vilmos, Aquitania hercege Poitiers-ba hirdetett szintén ilyen zsinatféle vegyes gyűlést, melyen a papokon kívül világi urak is résztvettek s melyen el is határozták, hogy a résztvevők a korábbi zsinatoknak békére vonatkozó határozatait hűbéreseikkel, jobbagyakkal fizetetlen fogják tartani. A siker azonban ezúttal is elmaradt. S így történt, hogy húsz évvel utóbb Róbert francia királynak (a Capet Hugó fiának) ugyanez ügyben az auxerrei egyházmegyébe újabb országgyűlést kellett hirdetni. Az ott hozott határozathoz, mely szerint senki se merészkedjék emberöléssel, rablással vagy gyújtogatással bosszút tölteni, Amiensben az egyházi rend is hozzájárult. De mind hiába! Az önvédelem ürügye alatt folytatott viszálykodásoknak még mindig nem volt sem vége, sem hossza. Isten békéje nem szállott a földre. S ennek oka nemcsak a kor erőszakosabb jellemében, nemcsak a hűbéres király csekély ha-

talmában rejlett, hanem jó részt abban, hogy az Isten békéjét hirdető egyház nemzetközi, örök és általános békét kívánt, e törekvése pedig ellenkezett azon hatalmasok érdekeivel, kik háborúskodással, meg rablással szereztek kincseiket s hatalmukat.

Ekkor történt, úgy 1030 körül, hogy Európa nyugati szélein oly rendkívüli éhínség ütött ki, a melyre alig emlékezik a történelem. Négy éven át pusztított, dühöngött e asapás, és főleg Burgundiában s a különben fölötté termékeny Dél-Franciaországban szedte ezrivel áldozatait. Az iszonyatos nyomor és a tömeges emberhalál láttára borzalom és rettegés fogta el a népeket. A pápaság Isten haragjának tulajdonította a rettető csapást, büntetésül az emberek elvetemedettségeért, azokért a megszállhatatlan gyilkosságokért, rablásokért, esküszegésekért, meg egyéb szörnyűségekért, melyekre az elvadult gyűlölködés vetemedett, s a szegény nép annál készségesebben hitt papjainak meg a szer-

zetes barátok szavának, mert szívét egészen meghódították azaz a szinte példátlan önfeláldozással, melylyel a nyomor enyhítésén mindenfelé fáradozott. Mikor végre jóra fordult a dolog, s az 1031-ki esztendő bő, rendkívül bő, úgy hírlík, ötszörös termést hozott, miért az emberek szive végtelen hálával telt el az Ég iránt: Aquitaniában az az eszme merült fel, hogy magukba térnek s ezúttal békében élnek, meg újabb vétkessel ismét magukra ne zúdítsák Isten szűrtölő büntetését. A lobbanékony dél-francia nép lelkeinek egész hevével ragadta meg ezt az eszmét s azonnal hozzálátott, hogy megvalósítsa. Zsinatot hirdettek Aquitania több helyén s e zsinatok fegyverszünetet rendeltek mindenfelé. Senki többé — így szólt a törvény — erőszakot el ne kövessen, senki vérbőszűt ne álljon, senki fegyverben ne járjon; mindenki megbocsássa a vétket, melyet ellene felebarátja elkövetett; a gonosztétőt senki szentelt helyeken ne bántsa, a paphoz meg hozzányulni se merészkedjék; büneiért liki rendszeres pénteki és szombati böjtöléssel vezekljen, az pedig a ki esküvel meg nem fogadja, hogy a békét megtartja, meg az, ki a békét megszegi, interdictum alá essék s a legszigorubb egyházi büntetéssel fenytessék. E törvényekkel kapcsolatban oly határozatok is keltek, melyek a papok házassága és a simonia (a papi hivatal adás-vevése) ellen irányultak s egyúttal az egész egyház gyökeres átalakítására vezettek volna. A

nép örjögésszel határos lelkesedéssel fogadta a zsinatok határozatait. Ez a szó: béke! béke! hangzott végig az egész országon s mennyi örömmel töltötte el a szívetek. Az volt a hit, hogy ez az új állapot nem is gyarló emberi intézkedéseknek, hanem Isten rendelkezésének műve. Azt rebesgették, hogy egy levél esett alá az égből, s a püspököknek szólván, az volt benne megírva, a mit a zsinat határozott; ezt a levelet maga az Atyaisten irta s követele benne a nép esküjét. *Dio le vult!* (Isten akarja!) ezt kiáltották mindenfelé, ép úgy, mint felszázaddal utóbb, a kereszties háborúk kezdetén.

A béke eszméje azonban nem szorítkozott Aquitaniára. Hamarosan átterjedt Burgundiába, meg az egész éjszaki Franciaországba, hol mindenütt új életre keltette azokat az eszméket, melyek ha szunnyadtak is, már rég megfogamzottak úgy a pápaság, mint a nagy tömeg kebelében. Még a cambray-i püspökséget is magával ragadta volna e lelkes mozgalom, ha a józan Gerhardus idejekorán útját nem állja. Mert Gerhardus helyesebben ítélte meg a helyzetet,

sét, a mi most először történik. Most a művásárló bizottság újra összeült s három szóval kettő ellen újra azt ajánlotta a miniszternek, hogy Stuck képét nyolcezer forintért szerezze meg a nemzeti muzeum számára. A vétel ellen nyilatkozott *Than Mór*, a képtár őre; s a mértőt közönség nagy részének sem tetszik ez a lép.

Besseneyi György szobra. Szabolcs megye 14,000 frtot szánt az irodalom egyik úttörőjének, Besseneyi György magyar áldistának emlékszobrára, melyet Nyiregyházán állítanak. A pályázatra 16 szobornív érkezett s ezek a budapesti kereskedelmi akadémiában vannak most kiállítva. Nagyobb részek gyöngye kísérelt; de van egy pár sikerült vázlat is: *Holló Barnabástól* (kettő), *Kallós Edétől*, *Donáth-tól*, *Haraszt Józseftől*.

Blaha Lujza körútja. A kitűnő művész, *Blaha Lujza* asszony, még a kiállítás megnyitása előtt körutat tesz az ország nagyobb városaiban. Vendég-szerepléseit e héten *Temesvárt* kezdte meg, Keresztély színtársulatánál, a „Piros bugyellás” népszínházban. A művészt nagy tüntetésekkel fogadták s különségek üdvözölték.

Előfizetési főlhívás

**VASÁRNAPI UJSÁG
POLITIKAI UJDONSÁGOK**

1896. évi folyamára.

A „*Vasárnapi Ujság*”, a legrégibb magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes lap, *újabban hetenként egy félával bővülve*, a „*Vasárnapi Ujság regénytára*” című *állandó szépirodalmi melléklettel jelenik meg, mely, mint a fölkap, szintén művészi képekkel van díszítve*.

A „*Vasárnapi Ujság*” társlapja, a most már 42-ik évfolyamában lévő „*Politikai Ujdonságok*”, melyet mint az *események hű és részrehajlatlan előadója*, valódi nézőpontjának ismert el a magyar olvasó közönség, a hét eseményeit kelő magyarázattal ellátott gondos, tömör összeállításban tárja az olvasó elé, úgy, hogy a közönség *együtt találja benne mindazt, a mi a napilapokban elszórtan jelen meg, s így e lap, kivált vidéken, hol a postajárás a napi értesítést különben is megnehezíti, a napilapokat is sok tekintetben pótolja.* A „*Politikai Ujdonságok*” állandó ingyen melléklete a „*Magyar Gazda*” című *gazdasági és kertészeti képes lap.*

A „*Politikai Ujdonságok*” *újabbán mint képes ujság jelenik meg, s minden száma a napi eseményekre vonatkozó több képet közöl.*

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEINK.

	egész évre	félévre	negyedévre
A Vasárnapi Ujság	8 frt — kr.	4 frt — kr.	2 frt — kr.
A Világkrónikával együtt	9 e 60 c	4 e 30 c	2 e 40 c
A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok	12 e — c	6 e — c	3 e — c
A Világkrónikával együtt	13 e 60 c	6 e 30 c	3 e 40 c
Csupán a Politikai Ujdonságok	5 e — c	2 e 50 c	1 e 25 c
A Világkrónikával együtt	6 e 60 c	3 e 30 c	1 e 65 c

Az előfizetéseket a „*Vasárnapi Ujság*”, és „*Politikai Ujdonságok*” kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4, küldendők.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A *Petőfi-társaság* jan. 6-án tartotta évi közgyűlését az akadémiában nagy termében, mely egészen megtelt. *Jókai* elnököt, *Bartók* Lajos alelnökkel együtt.

Bartók Lajos mint alelnök mondta a megnyitói beszédét, mely elnöki székfoglalója volt. A milleniümről emlékeztetve meg először is, így folytatta:

„*Ez ünnepi napon nem szükséges elemeznünk az egymással versengő, egymást keresztelő irodalmi irányok és áramlatok erejét, becstét. Az éles szemű kritika ma a szárnyas ódnak ad helyet, mely költészetünk évezredes kipróbált vezérszellemét igazolja; és egyszerűen kimondjuk, mert ez költői örök*

igazság s ez alól nincs licentia poetica, hogy csupán egyetlen irány, művészi és eredeti együtt, lehet egyedül jogos és becses: a nemzeti szellemű magyar költészet és irodalom. A források, patakok, bárhonnan fakadjanak, zavarosan vagy robajjal: csak a nagy mederben egyesülve lesznek valóban tiszta és hatalmas folyamok. E nagy folyamat alkotják legigazibb költőink, ez irányban futó meg pályáját közel az ezredév határához legnemzetiebben és legmodernebben, s hogy hívek maradjunk hozzá, ezt a kettős irányt kell egyesítve követni irodalmi társaságunknak is, mely az ő nevét viselve, hagyományainak is letéteményese. Attér *Petőfi* egyéniségének, költészetének jellemzésére, kiemeli hatását a hazai és a világirodalomra. A megnyitói beszéd nagy részét ez a jellemzés képezi. Fölemlíti, hogy az ezredév ünnepén kívül, melyet milliók ünnepelnek,

Mészáros Károlynak, ki 10,000 koronát adományozott a társulatnak. Majd *Szana* Tamás terjesztette elő a titkári jelentést s ezután következtek a felolvasások. *Várady* Antal „*Szivárvány*” című hatásos költeményét olvasta fel, *Abonyi* Arpád „*A nagy-növű államfő*” című felolvasásában egy pár vonással mutatta be, hogy miképen fog föl többnyire egy-egy államférfit az a közönség, mely a politikát az újságokból szokta megmagolni. *Abrányi* Emil „*Hiszkegy*” című hazafias költeményével aratott tetszést.

Ekkor *Jókai* Mór lépett a felolvasó-asztalhoz, s az ő páratlan szép előadásával fölolvasta „*Két élet*” című legújabb elbeszélését, melyet a „*Vasárnapi Ujság regénytára*” részére írt, hol a bevezető része már meg is jelent. *Jókai* a fölolvadásnál ugyanazt a

Mackensen: *Istentisztelet.*

Mac-Ewen: *Egy mese.*

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT Téli KIÁLLÍTÁSÁBÓL. — A képes tárgymutatóból.

még egy eseménynek jubileuma van most. Ötven éve, hogy *Petőfi* és köre megalakították az „irodalmi tízek” társaságát. Ma már csak hárman élnek a tízek közül: *Jókai* Mór a társaság elnöke, *Degré* Alajos és *Pálffy* Albert. Őket még új műveik díszítik. A beszédet így fejezte be: „Ezer év harczi után, a béke malasztját óhajtja hazánk! *Béke!* Ezt hangoztatják a közélet vezetői; béke a jubileum évének jelszava! Nos, a politika az ezredéves viszály, a zavar! — A béke a költészet, a nyugalom... Az irodalom működése az, mely szívet, kedélyt nemesítve nyhít, mely a sötét gyűlölködést, osztályok szenvedélyét, fajok tengerháborgását lecsillapítja. A Múza templomában kezet nyújtanak a nemzetek s a testvériség eszméjében valóban egyesülnek a megtisztult társadalom. Im, jertek berkeinkbe, pogány oltárunkhoz, hol még titkon, nem üldöztetve, nem tártvetve áldozunk a legszebb vallásnak, mely a magyarok istene kijelentésén alapszik s ezért dicsőséges örök: a nemzeti költészetnek!”

Ez elnöki beszédet a közönség zajos tapsokkal fogadta. Aztán köszönetet mondott az elnök dr.

kéziratát használta, melyet már előbb átengedett a „*Vasárnapi Ujság*” szerkesztőségének, azt az ő szép kéziratát, melyben, mint minden kézírásában, csak betűgázítás is oly kivételesen fordult elő. A mind tárgyánál, mind előadásánál fogva lebilincselő előadást feszült figyelemmel, meg-megújuló tetszésnyilatkozatokkal hallgatta végig a válogatott közönség, végezetül pedig perczekig tartó éljenzéssel fejezte ki halálját a ritka élvezetért és tiszteltet az ünnepelt fölolvadó iránt.

Jókai fölolvásása után *Kiss* József „*Tüzek*” című költeményét olvasta föl, melyben a kálvária tüze mellett mereng a világ folyásáról, a különböző tüzekről, s a közzében látja azt a tüzet, mely a multat elhamvasztja. A sorozatot *Tolnai* Lajos „*Családi sirbolt*” elbeszélése fejezte be.

A magyar tud. akadémiának jan. 8-iki ülése *Zichy* Antal elnöke alatt ment végre.

Kun Ignác az a „török nyelv idegen elemeiről”

A VASÁRNAPI UJSÁG REGÉNYTÁRA.

A KÉTÉLETŰ.

Elbeszélés.

Írta **JÓKAI MÓR.**

(Folytatás.)

Volt egy parasztasszony ismerősünk: *Maria-eicheli* sváb hölgy. Frau *Midinek* híttuk. Valami ötvenezer forintot érő birtoknak volt a tulajdonosa. Hanem azért a pénzkeresésnek minden módját felhasználta, a mi csak a vadon erdőkben kínálkozik. Összeszedte a svábhgyi pagonyokban, ésalitokban a csiperke-, tinóru- és vargánya-gombáknak minden fajait, a szabadon termő somot, moggyorót, de különösen azokat a fölséges számozókat és eszatógó epreket, a minőknek mássát én sehol sem láttam s azokat elhordta fél napi járóra a szokott vevőinek.

Ígyen kunsaftjai voltunk mi is.

Ebben az aszályos esztendőben nem termett gomba, de annál gazdagabb szüretet adott az erdei számozóca. Ez a legszerűbbike a gyümölestermő növényeknek valóságos bujálkodott ezzel a mindent elszászató napsütéssel.

A Frau *Midi* kosárszára hordta hozzánk a zamatos epreket.

— Ugyan, édes Frau *Midi*, — szólítam én meg a derek sváb menyecskét, — nem tudna ön valahol az erdőben járva-kelve felfedezni valami hangyabolyt, a honnan kölesön lehetne venni egy szállitmány hangyatoját az én kedvezet seregélyem számára?

— Oh dehogya! — válaszolt a Frau *Midi*. — De bizony van a „*farkasvölgyben*” egy vén erdő, a mely tele van hangyafészkekkel. Ott akkora hangyák hemzsegnek, mint egy búkknáknak, azok bizonyosan jól el vannak látva.

— No hát hozzon abból nekem, a mennyit csak lehet, igen jól megadom az árát.

A Frau *Midi* azt felelte e megbízásra, hogy de ő ugyan egyszer volt ott a farkasvölgyi őserdőben, többet vissza nem megy, mert ottan kísértetek laknak.

Kisértetek? Kaptam én e felfedezésem. Mi-félék? Hogy néznek ki?

De azt énnekem a Frau *Midi* a világ minden kincséért sem volt hajlandó megmondani. Csak annyit vallott be, hogy azok valami irtóztató rettenetesek. Kerüli miattuk azt a tájat minden jótélelek. Ezek az okai bizonyosan a most uralkodó országos aszálynak; mert ök iszszák meg az esőt és harmatot. El is határozottatott a budai-orsói és budakeszi közvölgyében az érdekei körében, hogy a legközelebbi vasárnapon az erős-szívű férfiak dorongokkal és petrenczerudakkal felvonulnak a Farkasvölgybe, s az ott kísértő prikuliosokat és lidvérczeket ünnepélyesen izzépörre török.

De már ebből eszünk!

Soha sem láttam még életemben kísértetet; most itt a szüretje! Másnapot sem vártam, még azon nap délután fogtam az ásovégű botomat s elbandukoltam a Farkasvölgybe.

Gyönyörű, kies hely ez! A hová még kocsiút nem vezet, az ember a fák derekába kapaszkodik, ha le vagy fel akar benne hatolni. A több százados fák befuttatva repkénynyel, iszalaggal,

A „*Vasárnapi Ujság*” regénytára 1896. évi 2. száma.

oldalaik tátongó odúkkal dekorálva, a melyeket szőnyegként takarnak a páfránok. S ez odúk alatt óriási piramisai a hangyabuczkáknak, melyeken a hangyanemzet mindenféle fajai nyargalásznak, feketék, veresek, nagyok és aprók; gyalog és szárnyasak; sőt lovakok is találhatnak közöttük: kis hangyák, a melyek egy nagyobbak a hátán nyergelve ügetnek.

A mint a botom ásójjával egy ilyen magas hangyagúlát megbontottam, egyszerre halommal omlott ki az oldalából az általam annyira áhitott hangyatojás. Én sietve láttam hozzá, hogy ezt a prédát az én seregélyem számára biztosítsam. Biz ez törvénytelen hatalmaskodás; de hát abban az időben az volt a jelszó, hogy: „*Macht geht vor Recht*”. (A hatalom előbbvaló, mint a jog.)

Hát a mint a hangyakupanczot leromboltam, a háta mögötti faodúban mit pillantok meg? Egy roppant nagy kemény papíros skatulyát, oldalán számos lyukkal. Ezeket szaladgáltak ki s be a hangyák.

A skatulya oldalára volt lapidár betűkkel felrajzolva dr. *Bonafides* neve.

Benn a skatulyában pedig volt — egy esontvázza átalakított gödény.

Ezt nézte a Frau *Midi* kísértetnek.

No hát már most tisztában vagyok a dologgal. Hát az én doktor barátomnak a múzeum-gyárapító titka az, hogy a svábhgyi hangyákat használja fel preparáló műhelynek, s ingyen végezeti el velük azt a munkát, a mi szabály-szerűleg roppant emberi fáradságba, kénsvanya és költségbe kerülne. A hangyák tisztára elvégzik mindezt, a saját ösztönük szerint.

S a hány odvas fa volt a Farkasvölgyben, az mind el volt látva kidolgozásra szánt mindenféle állatok vázaival.

Ezeket akarják az én svábjaim agyonverni, mint a kik az esőt és a harmatot megiszszák. — Nem a svábok iszszák!

No már ennél a felfedezésnél megmozdult bennem a régi jó pajtás, sőt a természet-búvár is.

Akkor kezdtem el természetbúvári életpályámat, mely nekem azóta sok pénzt — elhordott a házból.

Ennek az értelmi szerzője volt az én kedves barátom (akkor még „ifjabb”) *Emich Gusztáv*; a ki külföldön utatából visszatérve, nekem egy becses csigabiga-gyűteményt hozott haza ajándékkal, mely most már egész muzeumom gyárapodott fel nálam.

Én azonban ezekből a tengeri csigák közül egyetlen egnek sem tudtam még akkor a nevét.

Tehát, a mint a Farkasvölgyben beszerzett prédámmal hazatértem a viskómba: a *Hanzi* megalkalmaztatása után azonnall levelet írtam az én *Bonafides* doktoromnak, hogy ha kedvesek a gödénycsontjai, siessen azokat a farkasvölgyi faodúkból eltakarítani: mert a svábok összeesküdtek ellenük, s vasárnap spódiummá török őket *Jupiter Pluvius* engesztelő áldozatául. A levelet leküldtetem *Pestre* a majorosnétnél.

A *Hanzinak* aztán egészen megnyitá a torka, a mint kedvesem edelét megkapta; egyre mondta: „*Kedves*” — „*Róza*” — „*gyere haza*”.

R. Hirsch Nelli rajza.

A feleségem akkor épen a vidéken járt vendégszerepelni.

Magam voltam otthon egyedül. Egészen elóvett a melankholia.

A mire ugyan alapos okolom volt. Megjövendöltek nekem, hogy két esztendőnél tovább nem élek.

Nem cigányasszony jövedölte ám meg; hanem egy ahhoz érte ember: egy doktor; — még pedig hivatalból.

Úgy történt az, hogy én nekem egyszer a fejembe ütött az a motoska, hogy én halál-esetre biztosítottam magamat. (Dehogya magamat! egy összeget a hátrahagyottaim számára.)

A biztosító-társaság aztán szabályszerűleg kiküldte hozzám a hivatalos orvosát, hogy vizsgálja meg az életműszereimet. A doktor megkopogtatott elől hátul, kihallgatta a tüdőm, szívem hangjait; semmit sem szólt: odább ment.

Pár nap mulva aztán visszakaptam az ajánlatomat levélben, azzal a hátrirattal, hogy: „el nem fogadtatik”.

A biztosító-társaságnak a titkára igen kedves jó barátom, író-társam volt: odamentem hozzá s megkérdeztem tőle (bolond fölvel), hogy mi oka lehet e visszautasításnak?

Az én kedves barátom igen kedélyes fiú volt: nagyot nevetett a szemem közé s a vállamra csapva azt mondá, hogy: „azért nem, édes pajtásom, mert a doktor azt referálta rólad, hogy nem ilhatsz tovább két esztendőnél: akkor elvisz az ördög”.

No hát mondhatom, hogy ez nem tartozik a kellemes biztatások közé! Megkapni a hivatalos verdiket két esztendeig és nem tovább nyugó életpályára.

(Folytatása következik.)

ZÚDORÉK.

Regény egy kötetben.

Irta GYARMATHY ZSIGÁNÉ.

(Folytatás.)

A kis leány türelmetlen mozdulattal rázza meg vállát és arca egészen kigyúl; olyan piros — és itt semmiképen sem lehet kikerülni egy ósdi hasonlatot, mert épen szem előtt van — tehát olyan piros és úgy lángol a kis leány arca, mint az a teménytelen sok nyíló pünkösdi róza, mely a kertet az udvartól elválasztó, megbarnult rácsera borítva, piroslik az alkony fényében.

Különbben ennek a sajátos, régi kastélynak még ódonabb szint az az ódivatú róza, mely nagy csoportokban virit lépten-nyomon, mintha csak a múlt század lehe borítana itt mindent.

Ilon megfogja a húga kezét:

— Na, «kiesi», hát menjünk, kő-szőny a nagymamának.

Kinyitja a nagy, nehéz ajtót és könnyű léptek apró kopogása visszahangzik a tágas termekben. A butorok nagyok és tömörek, tölgyapadlóköveczkák fel a magas boltívek csúcsáig mindenén puritán egyszerűség és ragyogó tisztaság látszik. Az ódon termek legódonabbja mégis csak a nagymama szobája; ott az íves ablakokat még függöny sem fedi, s a különnyíló felső ablakrészpántokba foglalt kerék üveglemezekből áll. A falak hófehérek, az ágy felett egy férfiarckép díszmagyarban, a butorok kényelmesen állnak a faragott állatkörmökön, a puha bőrbevonat kissé meglapult, de nem kopott, szemben egymással két óriási szekrény néz farkasszemet földig tükrös ajtóival: azokban tartja az öreg azokat a híres kamukáit, melyeknek hajszálvékony fonalát maga fonta. A kereses guzsaly ott van most is az egyik sarokban. A sok fióku kaszatenen nagy ezüst kávé kanták mellett finom régi porcellán csészék csillognak és egy ódon óra kettyeg.

A nagymama, özvegy Zúdor Sándorné, karszekében ül, előtte egy kerék, ódon asztalkán pünkösdi rózsabokrétá illatoz. A hegyoromról visszafutó a napfény és fényes zománcszal borítja a rózsaszirmokat. Az öreg úrnő nézte, nézte a fény játékát és arra gondolt, hogy a világon minden megváltozott, csak a virág illata és színe olyan, mint volt régen... épen olyan. Kellemes érzéssel nézte a virágot és gondolata a múlton révedezett, ősz feje csendesen hátrahanyatlott, elszenderült.

Az életerős, szép öreg asszony mindaddig könnyen hordta nyolczvan évének a súlyát. A kor gyöngeségei annyira nem mutatkoztak nála, hogy a legkészségebb fiatalság sem tudott nevétségést találni az öreg úrnőn. Az elmúlt idők puritán becsületessége, az okosság, a lélek üdesége fénykört vont az agg úrnő előkelő egyénisége köré és tiszteltette minden ismerőse előtt. Az igazságot mindig kimondta és még sem nehezelt rá senki, mert minden ember megérezte, hogy jó szíva a forrása annak az igazságnak.

Azt rebesgették róla, hogy valami nagy munkán dolgozik, melyet bizonyosan halála után fog kiadni a családja. Nagy munkán dolgozott; nagyobbban, hasznosabban, mint akár száz regény és mindig csak azon imádkozott, hogy ereje meg ne törjön addig, míg be nem fejezi azt a

művet, mely megmentője lenne az ő családjának.

És a munka jól folyt, az erély nem lankadt és egyszer mégis történt valami, a mi megtörte a fiatalos munkabírást. Azután már súlyosabb lett a teher, nehezebb a munka.

Zúdor Kelemen azt hitte egy napon, hogy senki sem látja és levetette kinos álarczat. Délczeg tartása összeesett, arcán mély redők vé-sődtek és tekintetében valami kétségbeesett vergődés tükrözőtt és egyszerre húsz évet vé-nült.

Az anya rögtön megértette gyermekét és ekkor egy olyan üfűst érzett, melynek kábultsága az-után sem akart foszladozni; mint a kőd, úgy megüli az agyát. Tehát a fiú örökölte volna az apja gyógyíthatlan betegségét? Ott volt a tekintetében a bizonyos tudás irtozatos rémülete, ott a kinos szenvedés... Szegény, jó fiam, hát

Piroka és Ilon.

Neogrády Antal rajm.

ezért vagy te most néha ingerült és a vidámsá-god sem az az igazi!

Ez a megrendítő felfedezés aztán csak kezdi összekuszálni az öreg fej gondolatait. Néha ki-siklik az ajkán egy-egy akarata elleni szó, melyet aztán alig-alig tud helyre simogatni. Ez nem jól van így! Nem akarja, hogy így legyen. Erő-sen elhatározza, hogy résen lesz mindig; gon-dolatait nem engedi barangolni a múlt virágos mezején: inkább tarlózson a jelen learatott földjén. Hiszen, ha nagyon ügyel az ember, mégis csak megállhatja a helyét. Legnehezebb visszatarítani a szót, az öreg kor fecsegését. Mióta így megrendült s belemélyed a bánatba, néha ajkára jó egy-egy olyan megjegyzés, a mi-től öreg szíve megremege. — Résen lesz, résen lesz, — mondogatja magában, — a kinek egy titkot kell őrizni, az jól vigyázzon!

És Zúdor Kelemen sokkal mélyebben szereti az édes anyját, sokkal nagyobb kettőjük között a lelki közösség, mint hogy észre ne vegye a gyorsan beállott hanyatlást. Nem fokozatosan, egyszerre jött a változás: ennek valami oka van.

És ekkor megdöbbsent. Talán észrevette az ő haját? Nem, azt nem akarja! Abból a gyöt-relemből ne legyen része az agg nőnek; nem is ez a régi kastély vonzotta őt, nincs itt semmi, a mi közös lenne az ő egyéniségével. A kedélynek az a meleg lágyága, mely beleolvad a gyermek-kor aranyos emlékeibe, teljesen ismeretlen a leányka előtt.

A nagymama fölrezen, Ilon gyöngéden ha-jol hozzá:

— Nagymamám! A «kiesi» megérkezett.

Az öreg asszony távol járt, olyan távol, hogy az első pillanatban nem is tud haza érkező. Látja, hogy a napsugárból egy ringó híd nyúlik be az ablakon, azon egy nyulánk szőke alak lebben fel: hiszen ez a menyé! világos, hogy a meg-halt menyé... és ez helyén való is így, mert vissza akarja vonni azt az ígértét, melyet a haldokló meny utolsó pillanatában csikart k-j tőle...

A kis unoka kezét csókol, miköz-ben az öreg tompa hangon gyorsan mondja:

— Ne kívánd, Piroka! Ne kívánd, se tőlem, se Kelemenről...

— Mit, nagymama?

Az öreg megrendül, hatalmas zu-hanással haza zökken a jelenbe; át-hatató fájdalom érez: tehát hiában ügyel magára azzal a megfeszített éberséggel, mégis vannak ily védtelen pillanatai? Mäskör nem engedi, hogy alvása közben meglepjék! Zavarodot-tan simítja végig ősz haját, különös tekintete majd elnyeli Pirit, aztán mo-solyogni akar, a miből csak egy rän-gás lesz; de aztán ezzel meg is állja a helyét:

— Aludtam, álmodtam... ne csodálkozzatok, kis unokáim, mert a vén ember gyakran folytatja az álmát éb-ren is...

— És szépek az öregek álmái, nagy-mama?

— Az álmái lehetnek szépek, Piri; de az ébredése mindig szomorú... különben hogy vagy? Mint megno-tél! Tudod, hogy épen olyan vagy, mint az édes anyád... no, húzd ide nagy-mama mellé azt a széket és ülj rá; így. Hát, Zsombyné hozott haza? Miért nem jött be? Persze, ő mindig siet... Nagyon örvendek kis unokám, hogy haza vágytál és most megvallom neked, hogy eddig rozsl-estett az a közöny, melylyel az itthon iránt voltál. Hogy egy Zúdor-leány ne szeresse az ot-honát! ezt nem tudtam megérteni...

A «kiesi» gyöngén elpirul és a nagyobb gyorsan közbe szól:

— Gyermek volt még eddig a «kiesi», nem lehet azt komolyan venni tőle.

Résen áll a húga menségére, pedig szíve mélyén meg van rendülve: vajjon mi lehet az, mire nagymama azt mondta, hogy ne kívánja az ő édes anyja? Ugyan mi lehet? És egyszerre azt érzi, hogy az édes apja megváltozott maga-tartása összefüggésben van a nagymama szavaival. Aztán teljes erővel igyekszik eldobni ezt a feltevést; hiszen az édes anya már nyolcz éve halott és az apja csak néhány hó óta más... oh de mennyire más!

Immár a «kiesi» kezdi megsokalni, hogy nagymamája kedzesse és maga kérdez:

— Nagymamám, kik itt ma a vendégek?

(Folyt. köv.)

AKARATLAN BÜNTÁRS.

Mrs. E. W. LATIMER-től.

(Folytatás.)

Mind a hármat más papiroshoz csomagoltam be, és aztán újra cizmeztem.

Mit tehettem?! Nem térhettem ki a követ-kezmények elől, melyeket a saját meggondolat-lanságom zúdított rám. Csak nem szolgáltathattam ki egy konfederalista menekültöt a fed-ralista katonáknak! Nem mertem tehát meg-tagadni, hogy a kórházhoz menjek... Igen, de mit fog ezalatt odahaza Tamás gondolni?! Mit fog szólni az egész kalandhoz, ha megtudja?! Hogyan fogok ebből a mindjobban bonyolódó ügyből kiszabadulni?! Mikor lesz már ennek az egész dolognak vége?!

A konfederalista úr sérülése, a mennyire megítélhetem, a fején esett. Önkívületi állapot-ban látszott lenni, és pedig nagyon rossz állap-otban. Ha nem fog magához térni, mi történik akkor holmijával?!

A legesekélyebb kedvem sem volt ápolgatni a férfit, a kit a többiek férjemnek neveztek. Sőt ellenkezőleg, a lehető legtürelmetlenebbül vágytam már haza, az igazi férjemhez, s ez iránt a másik iránt kezdetem határozott boszu-ságot, sőt ellenszenvet érezni. S kínézése után sem tettett többé előttem egy konfederalista lovagnak, hanem valami egészen közönséges fickónak...

Mikor a fiatal tiszt karját elfogadtam, szinte jól esett a gondolat, hogy végre egy igazi gentle-man oltalma alatt állok. Néhány száz lépés-nyire mentünk így egymás oldalán, mögöttünk a katonák vállakon hozták a sebesült konfed-ralistát. Az egyik közülök köpenyét tette a se-besült feje alá, s én még meglegyeztem, hogy felebbvalótól bizonyosan ki fog kapni, a miért köpönyegét be engedte vérezni. Csupán annak örültem, hogy a konfederalista sürgönyök biz-tonságban vannak, s a kis táskat göresösen szo-rongattam kezemben. Menetközben el is hatá-roztam magamban, hogy a táskát hazaviszem és tartalmáról gondoskodni fogok. Ha a táska gazdájáról a közben ki talál tudódni, hogy kon-federalista, én már arról nem tehetek.

A mint megérkezettünk a kórházhoz, megint csak arra kértem vezetémet, a zuáv-tisztet, hogy hozasson nekem azonnal egy bérkocsit. De ő megint csak azt felelte:

— De ő még nincs abban az állapotban, hogy el lehetne szállítani.

Kedvem lett volna sirásra fakadni, nem állí-tólagos férjem állapota miatt, hanem hogy se-hogyssem juthatok haza. De mégis erőt vettem magamon és így szóltam:

— De nagyon szeretnék hazamenni — csalá-domhoz... Nem hagyhatnám őt itt?

A fiatal kapitány úgy nézett reám, mintha — feleségi érzelmeimet illetőleg — valami utálatos szörnyetegnek tartana.

— Várja meg legalább, mit mond az orvos, — mondá oly hangon, hogy minden további ellen-vetés nélkül maradni voltam kénytelen.

Az orvos véleménye igen kevesetmondó volt. Kijelentette, hogy egyelőre semmi bizonyosat nem mondhat.

— Ugyan kérem, — szóltam megint a fiatal tiszthez, szinte könyörgő hangon, — engedjen haza mennem. Otthon bizonyosan már nagyon aggnak miattam.

Látva a tiszt tekintetéből, hogy mennyire önzőnek és közönyösnek tart, elővettem tárczá-mat, s abból csak annyit véve ki magamnak, a mennyit egy bérkocsit kell fizetnem hazáig, a többi e szavakkal nyujtám át a kapitánynak:

— Tessék kérem, ez elég lesz egyelőre a szükséges kiadásokra, holnap majd küldök még többet is.

Az orvos ekkor hozzánk lépett.

— Holnap bizonyosat is fogunk tudni, asz-sonyom, — mondá. — Cseppet sem esodálko-zom önön, hogy nagyon fel van indulva, s leg-helyesebbnek tartom, ha az éjjelre itt hagyja férjét. Legyen nyugodt, a legjobb ápolásban fog részesülni, s én holnap már kora reggel el-jöhök, megnézni, hogy van.

— Oh már kora reggel itt leszek, — mondám én, lelkemben azzal a titkos elhatározással, hogy soha életemben sem fogom többé lábamat betenni a federal-erődi kórházba.

Épen indulni akartam kifelé, mikor észrevettem, hogy a beteg olyan tekintettel néz rám, mintha valamit akarna mondani. Az ágyhoz léptem, s a nélkül, hogy sűrű fekete fátylamat (mert gyászban valék), melyet az egész idő alatt, míg a kórházban voltam, arcom előtt tartot-tam, félre lebentettem volna, a beteg fölé ha-joltam, a ki elhaló hangon susogta fülembe:

— Postára... azonnal...

A kapitány karján hagytam el a kórházat, s néhány percz múlva már bérkocsiban ültem. A mikor a kocsiba beszálltam és a kapitány-nak megköszöntem szíveségét, ez így szót-hoztam:

— Nem lenne oly kegyes, megmondani a ne-vét asszonyom, és lakezimét, hogy elküldhessek önért, ha szükség lenne rá?

— Hogyan, — gondoltam magamban, — meg-nevezem magamat! Hogy aztán éjnek idején esetleg felverjék szegény férjemet, tudná adni, hogy a felesége férje meghalt!?

De éreztem, hogy a kapitány kérését egy-szerien megtagadnom nemcsak illetlen lenne, de még gyanut is kelthetne. Tarczámba nyul-tam tehát, a hol — tudtam — hogy van néhány üres névjegy, a melyen se név, se lakezim nincs; a kocsiban levő sötétben kivettem egy ilyen névjegy, odaadtam a kapitánynak, s bizo-nyos önelégültséggel e kis fortélyosság felett, hátra vettem magamat az ülésben és oda szólt-am a kocsisnak, hogy hajtson...

A míg hazafelé kocsikáztam, mind azon töp-renkedtem magamban, hogyan fogok Tamás előtt mentegőzni s mit fog majd ő szólni!

Mikor azonban haza értem, Tamást nem ta-láltam otthon, így hát semmit sem kellett ment-ségemre felhozni.

— Nem is volt itthon a férjem az alatt, a míg én oda valék? — kérdeztem a cselédtől.

— Nem, asszonyom, az úr nem volt idehaza, — volt a felelet.

Szobámba mentem. Apró kulcsaim közt addig keresgéltem, a míg találtam egyet, a melylyel kinyílt az idegen kézi táskája. A táskában né-hány kulcs, egy játszma kártya, néhány zseb-kendő, s három — meglehetősen nagyságú — cso-mag volt. Mielőtt azonban jobban szemügyre vehettem volna a csomagokat, Tamás lépteit hallottam. A táskát a benne levőkkel együtt hir-telen szekrényembe zártam, a szekrény kulcsát zsebre dugtam s futottam Tamás elé.

Férjem nagyon izgatottnak, fáradtnak és ag-gódónak látszott. Nem is kérdezősködött, hogy hol jártam, mikor jöttem haza, úgy, hogy törté-netem elmondatlan maradt. E helyett ő mon-dotta el, hogy mi tartóztatta vissza egész késő estig.

A bankban — melynek Tamás igazgatója volt — betérése lopást követtek el, nagyon ravasz és merész lopást. Bizonyosan már régóta elő volt készítve. Két — úri embereknek lát-szó — férfi bérelt ki egy lakást, épen a bank-épület tözsomszédságában. A lakást szépen be-butorozták nagy íróasztalokkal és szövegyés-zekkel, divánokkal. A szobákat bekárpitoztattak. Naphosszat látni lehetett őket nagy könyvekbe írkalni, vagy csomagokat hordani a postára, úgy hogy az egész valami ügynöki iroda benyo-mását tette. A mellett naponként megfordultak a bankban, egy vagy más ürügy alatt.

— Ön is láthatta az egyiket, Gennie, — mondá Tamás. — Emlékszem, hogy mikor utoljára jött értem a bankba, az egyik épen ott volt. Magas, fekete szakállú férfi. Még meg is jegyeztem, hogy milyen szemtelenül nézett öntre az ember.

— Én nem vettem észre — mondám.

— A belső szobában folytató Tamás — az Egyesült-Államoknak egy hatalmas térképe füg-gött a falon, azon a falon, a mely épen szomszédos volt a bank-épület falával. S ezek a gaz-emberök minden éjjel azon dolgoztak, hogy a falon át nyílást törjenek, épen a bank pénztárába, mely — mint mondám — szomszédos volt az ő szobájukkal. Reggel aztán, mielőtt kinyitották volna üzletüket, eltisztogatták a kivált téglákat és vakolatot, a tört nyílást pedig eltakarták a nagy térképpel. Tegnap ünnep lévén, a mi miatt a bank egész nap zárva volt, a gazemberek bevé-gézték műviket. Mikor este a bankba mentem és beléptem a pénztárszobába, azonnal észrevettem a falon tángoló nyílást. S a nagy vasszékre-nyen, melyben az értékek őriztetnek, egy akkora felület, mint egy ablakábla, szintén ki volt vágva, s a vasszékerekből hiányzott az összes készpénzsziget, értékpapirokr, arany és ezüst, szóval minden!... Azonnal a rendőrségre

Stapletonné asszony, ha nem csalódom?!

küldtem. A rendőrség rögtön nyomozni kezdett a szomszéd ház lakóinak kihallgatása után megállapította, hogy a két gazember alig egy felórával azelőtt távozt hazulról, midőn én a bankba léptem. Minden irányban detektívek küldettek ki. A rendőrség azt mondja, hogy a lopás gyakorlott és avatott kézre vall. Hallatlan, hogy ezek a betörők mai napság mennyi ügyességet, mennyi erélyt, mennyi kitartást tanúsítsanak!

— Ügyesség, erély és kitartás az ördög tudományai. Ki látott valaha ügyetlen és gyámolatlan ördögöt? — jegyzém meg, a theasztal mellé ülve.

— Igaza van, Gennie — mondá Tamás. — És most gyorsan theázunk meg, s aztán feküdjünk le, mert holnap reggel már korán itt lesz a rendőrség, hogy értesítsen az éjszaka folyamán megejtendő nyomozás eredményéről.

A mint Tamás lefeküdt, siettem vissza szobámba. A csomagok vastag papírba voltak burkolva, zsineggel körülkötve és fekete viasszal lepecsételve. A három csomag egészen egyforma volt, azonban három különböző embernek címezve.

Az egyik csomag M. John A. Barkernek, Philadelphába, a második Mr. Thomas Wilkensohnnak, Harrisburgba, a harmadik Mr. Eli Harrisonnak, Newarkba volt címezve. — Nehogy azonban a csomagok egyformasága a postán esetleg gyanút keltsen, fogtam magamat s mind a három más papírosba csomagoltam be és aztán újra címeztem.

Másnap reggel, alig várva, hogy Tamás elmenjen hazulról egy detektívvel, aki a rendőrségről jött érte, felkészültem, s azt mondva a cselédnek, hogy a városban van dolgom, elindultam s a három csomagot három különböző postahivatalban postára tettem. Ezzel elkészülve, háza indultam. Épen be akartam lépni a házba, midőn egy zuávkatona megszólított, ha nem én vagyok-e Stapleton asszony?

Stapleton asszony csakugyan ösmerősöm és a déliek ügyének egyik leg buzgóbb pártfogója s a gyűjtések és adakozások legtevékenyebb szervezője volt. A férje a déli hadseregben szolgált és mint tüzes konfederalista volt ösmeretes.

Mondtam a katonának, hogy én nem vagyok Stapletonné asszony, s kérdeztem, hogy mit akar vele?

— A férje, Stapleton úr — felelé a katona — a federal-erődbeli kórházban fekszik és a dok-

tor meg az ezredes úr azt izenték az asszony ságnak, hogy jöjjön azonnal a kórházba — a férjéhez.

Megijedtem, hogy Stapleton úr megsebesült és elfogatván, a federalisták által Baltimorába hozatott, megmondtam tehát a katonának Stapletonné lakezimét és kértem, hogy lehetőleg kiméletesen adja tudtára a szomorú újsgót...

Othton pedig mind azon törtem a fejemet, mit tegyek az én konfederalistám holmiaival? Magam nem akartam visszamenni a kórházba, más valakit kellett tehát e kényes küldetéssel megbíznom.

Ismét felkerekedtem s egyenesen Armstong Izabella kisasszony lakására mentem, a kiről jól tudtam, hogy ép oly lelkes konfederalista érzelmű, mint a milyen bátor és vállalkozó szellemű fiatal hölgy.

— Kedves Bella, — mondám neki, — igen kellemetlen helyzetben vagyok, s azért jöttem, hogy megkérjem önt, szabadon ki belőle.

— Tessék helyet foglalni, — mondá a szép Izabella (mert szép volt), a legnagyobb nyugalommal. — Épen most olvasom az újsgóból, — folytatá, — hogy tegnap az ön férje bankját kirabolták. Remélem, hogy ez az eset nem érinti önt különösen kellemetlenül. Aztán meg olvasom, hogy egy gőzmozdony felborított egy lovasúti-kocsit, meg hogy...

— Épen a felborított lovasúti kocsiról akarok önnel szólni, — vágtam szavába. Aztán elbeszéltem neki kalandomat, s ekképen végeztem: — És most, édes Bella, akar-e ön egy nagy szolgálatot tenni a konfederalistáknak? Látja, én magam nem elegendhetem többé a dologba, férjemre való tekintetből, a kit esetleg kompromittálhatnék. Nem lépne az ön helyembe és nem lenne szives elmenni helyettem a kórházba ahhoz az emberhez? Átdadná neki táskáját, kulcsait, s — ha lehetséges — megsugná neki, hogy a csomagokat ma postára adtam.

— Úgy szerepelne ön, mint annak az embernek a felesége. De az egész dolog alig néhány pillanattig tartana. Nem hiszem, hogy akárki is észrevenné, hogy ön nem az a nő, aki tegnap ott volt. Én, a míg a kórházban voltam, folytonosan le voltam fátolozva, mert, a mint tudhatja is, gyászban vagyok szegény unokabátyám halála miatt. Inkább majd odakölszöm önnel a gyászfátyolomat. Tegye meg értém, édes Bella! Lássá, ha feleje se nézünk annak a szegény embernek, ez könnyen gyanút kelthet,

akkor aztán nyomozni kezdenek, kitudódik, hogy az az ember egy konfederalista, és szegény még a börtönbe, vagy talán még rosszabb helyre jut!

— Isten neki! — mondá Bella rövid szünet után. — Szerepeltem már, ha szükség volt rá, nem egyszer mint anyja, huga, nénye, vagy sógorasszonya egy-egy szegény konfederalista harcosnak, nem lesz tán rosszabb az se, ha egyszer már egynek a felesége leszek. De az igazat megvallva — tette hozzá — nem nagyon örülök az egész dolognak.

— Oh! kedves, drága, aranyos Bella! — kiáltam, össze-vissza csókolvá őt.

Bella néhány perc múlva már útban volt a katonai kórház felé.

A mint később tőle megtudtam, hogy épen a kórház sarkánál befordult, egy zuávkapitány lépett eléje és udvariasan üdvözölve: «Stapletonné asszony, ha nem csalódom?» mondá. Bella nem válaszolt semmit, nemesek mert nem szivesen állott szóba federalista katonákkal, de mert, — a mint mondá, — nem tudhatta, hogy a kérdéses konfederalista urat nem Stapletonnak hívják-e?

A zuávkapitány most Bella mellé lépve így szólt:

— Azért vártam itt önre asszonyom, hogy bocsánatot kérjek öntől, de igazán nem tudhatam, hogy kellemetlenségbe sodrom az által, hogy a névjegyet, melyet tegnap este adott át nekem, megmutattam az orvosnak. A hogy a dolgok állanak, legjobb volna nem nézni meg Stapleton urat. Az ezredes is ott van a betegszobában, s félek, hogy ön igen kellemetlen fagatásoknak lenne kitéve. Most már úgy sem tehet semmit sem Stapleton úrról, miután ő bevallotta, hogy Richmondsból való és hogy konfederalista s így alighanem a Mac-Henry-erődbe kerül. Azért tehát fogadja meg tanácsomat, Stapletonné asszony és — menjen szépen haza.

Bella egy pillanatig babozva állt s alighanem megfogadja a kapitány tanácsát, ha e pillanatban melléje nem lép egy rendőri és fel nem szólítja, hogy kövesse a kórházba.

Bella félre lebbenté fátolását s egy konfederalista nő méltóságával mérte végig, tetőtől talpig, a rendőrt. A méltóságos tekintet azonban a rendőrré nem volt semmi hatással sem. Ekkor Bella bátorságát és önbizalmát veszítve, könyvekben tört ki. (Folyt. köv.)

tartott felolvasást. A török nyelvnek azokat a kifejezéseit fejtegette, amelyek részben más keleti, részben nyugoti nyelvekből származtak át. A keleti nyelvek közül főleg az arab és a perzsa nyelvből találni szavakat, míg a nyugoti nyelvek közül főleg a görög és az olasz, azután a délszláv és a magyar nyelveket használták kufordrásul, és pedig magyarából jobbra olyan kifejezéseket vettek át, a melyeket háborus időkben szokás használni. Utána dr. Munkácsi Bernát értekezett az »ugor néprözeget eredetéről«, s az összes történeti és nyelvészeti adatokat ismeretve, arra az eredményre jutott, hogy az »ugor«, »ogur« név eredetileg az ó-kori nyugati török törzsek összefoglaló neve, ellentétben a kelet felé lakó s töltök nyelvjárásra is különböző »oghurokkal«, a kiket másként türköknek is hívnak. Ezzel az ugor névvel kapcsolatban fejlődött ki az »on-ugor« népnév, a mely az »ungar«, »hungarus« változatokban a magyarok elnevezése a nyugat-európai nyelvekben.

MI UJSÁG?

Az ezredéves ünnepélyek. Az ezredéves ünnepélyek ama részeit, melyekben az uralkodó és az udvar is részt vesz, még csak most állapítják meg

Ferraris Arthur: Női arckép.

Richir: Arckép.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT Téli KIÁLLÍTÁSÁBÓL. — A képes tárgymutatóból.

potában semmi lényegesebb változás nem állott be, még néhány hétig Asszuanban marad.

A tanárok egyiptomi utja. A magyar tanárok külföldi tanulmányútját gr. Csáky Albin volt közoktatásügyi miniszter léptette életbe. Az első esztendőben Görögországot, a másodikban Itáliát járták be tanáraink, hogy a művészet emlékeit tanulmányozzák, hogy látóköriüket szélesítsék, hogy lelkesedést merítsenek a letűnt kultúra örök szép maradványai előtt. A harmadik utra e hó 6-án indult a tanárok csapatja. Egyiptomba mennek, a legrégebbi művelődés hazájába. Vezetők: Goldszher Ignác a eles orientalista, Beöthy Zolt és Platz Bozafőz főigazgató. Már november végén kellett volna elindulnia ez expedíciónak, az egyiptomi kolera azonban megzavarta a tervet s az elindulást el kellett halasztaniuk mostanáig.

Budapestről jan. 6-án este indultak el *Trieszbe*; ott hajóra szálltak, mely *Alexandriába* vitte az utasokat. Onnan vasuton *Kairóba* mennek, hol tíz napot töltenek, kirándulván a Niluson többfelé, a királysírokhoz, a piramisokhoz. Majd vasuton Iszmailiába s hajón Suez felé utaznak; átérnek Ázsia földjére, kirándulnak a Mózes-forráshoz és az oázishoz. Ez az ut három napot vesz igénybe. Visszatérve harmadszor Kairóba, a mohamedán emlékeket tekintik meg s másnap utra kelnek a hazába. Néhányan azonban Jeruzsálemben is készül-

pontosan. Az ünnepélyek kezdete *Pusztaszereven* lesz április 28-ikán, mikor az Árpád-emléket állítják föl s ezen a kormány több tagja is megjelenik. *Május 2-án* a budavári Mátýás-templomban ünnepélyes hálaadó isten tiszteltet a király és udvar jelenlétében; délelben a kiállítás megnyitása, este díszelőadás az operaszínházban. *Május 4-5-én* estély a királyi várban, melyen a királyné is részt vesz. Ugyancsak május elején lesz az új országzásban a törvényhozás díszelőadás a király előtt. *Május végén* tartják meg Budapesten az újságírók nemzetközi kongresszusát. *Junius első napjaiban* a budai királyi vár alapkövének letétele a király személyes részvételével. *Junius 6-án* fogadja a király az összes törvényhatóságok hódolatát. *Junius 8-án* a koronázás évfordulója, ünnepélyekkel. E hóban történnek meg a vidék több pontján az ezredéves szoboremlék-ünnep, amelyek mindegyikén a kormány egy tagja fogja képviselni. — *A pozsonyi Mária-Terézia szobor-ünnep* maga a király is Pozsonyba megy.

A történelmi díszmenet az ezredéves ünnepeken. Vágó Pál festőművésztünknek ama szép terve-zete, mely az ezredévi történelmi díszmenetben mutatná föl, mégis csak megvalósult. Eddig számos közművelődési egyesület és 91 törvényhatóság aján-

Hegedűs Sándor, Berzeviczy Albert, Keglevich István gr., Ugron Gábor, Horváth Gy. felszólalásai után a gyűlés Vágó P. festőművész tervét egyhangulag elfogadta s magáévá tette. A bizottság megalakulván, Andrássy Tivadar gróftól választotta meg egyhangulag elnökül, titkáru Dobosffy Ferenczet, a »Nemzeti szalon« titkáruát. A titkár által előterjesztett tervet és költségvetést a bizottság elvben elfogadván, kebeléből egy pénzügyi, művész, társadalmi, adminisztrációs és történelmi szakbizottságokt küldött ki, utasítván a bizottságokat, hogy a felvonulást részleteiben is vigyék keresztül s eljárásuk eredményéről az országos bizottságnak időnként jelentést tegyenek.

A nagy díszmenethez 123 nő, 977 lovas, 1124 gyalogos közreműködő szükséges. Az összes költségek 290,730 frta vannak számitva.

A főváros községűlése jan. 8-án megadta Vágó Pál kérelmére az engedélyt, hogy a menet megtekintésére állványokat építhessen, még pedig három felvonulásra. A terv szerint a menet a kerepesi-ut külső részén, a Ferencz-József kaszánya udvarán szervezkedik s a külső kerepesi-uton, Gizella-uton, Stefánia-uton, a városligeti körünyt megkerülve, a központi vasút pályája indóháza és a városligeti szinkor előtt az aréna- és István-utal párhuzamosan vezető uton vissza a Stefánia-uton vonul végig s ott, a hol szervezkedett, oszlik fel. Ez utvonon 3800 méter hosszú. Az összes ülőhelyek száma százezer lenne. A tribünök közt lesznek az állóhelyek, melyek 20-30 krjával mintegy 30 ezer embernek szolgálnak nézőhelyül. Hogy a felvonulás a nagyközönség ré-

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

CORPUS JURIS HUNGARICI

1000—1895

A TELJES MAGYAR TÖRVÉNYTÁR

MILLENNIUMI EMLÉKKIADÁSA.

Dr. CSIKY KÁLMÁN, Dr. KOLOZSVÁRI SÁNDOR, Nagy Gyula, Dr. ÓVÁRI KELEMEN, TÓTH LŐRINCZ

közreműködésével szerkeszté

Dr. MÁRKUS DEZSŐ.

HÚSZ KÖTET.

Ára füzve 60 frt. — Félbörkötésben 75 frt.

Első sorozat, négy kötet. — Tartalma 1836—1876. törvények.

Tanítók könyvtára.

EMIL VAGY A NEVELÉSRŐL.

Irtá: ROUSSEAU J. J.

A francia eredetiből magyarra fordította

FÜREDI IGNÁCZ.

Második javított kiadás.

A szerző arcképével.

Ára füzve 3 forint.

Ára füzve 3 forint.

A magyarság keletkezése és gyarapodása.

Irtá

VÁMBÉRY ÁRMIN.

Ára füzve 3 forint.

Ára füzve 3 forint.

nek elrindulni. Az utazás körülbelül két hónapig tart.

Az említett három vezetőn kívül a társaság tagjai a következők: Barsy József (Pápa), Bodnár Bertalan (Hódmező-Vásárhely), Dénes Ferencz (Lőse), Fogarassy Albert (Nagy-Enyed), Gecsaný Gusztáv (Sopron), Gresits Miksa (Losonc), Kassai Gusztáv (Budapest), Kövösi László (Budapest), Laudon István (Ungvár), Ledniczy Ipoly (Baja), Marcsiss János (Besztercebánya), Mody Krizsó (Szombathely), Sarmassagh Géza (Szatmár), Szádeczky Gyula (Budapest), Szekeres Frigyes (Kassa), Szép Ernő (Pozsony), Vitális István (Selmeczbánya).

-x A kávéról. A legtöbb családnál naponként sok kávét isznak, a nélkül hogy tudnák mennyire veszélyes, az egészséget lassan szétromboló mérget kebeleznek magukba; s mily sok esetben annak túlságos élvezése magasfokú idegességet s végül az idegrendszer bennulását (tébolyt) vagy a szív-működés akadályosítását (szélhűdés) idézi elő. Ujabb időkben ezt orvosi és tudományos vizsgálatok bizonyítják: 0-3 gramm a kávéban levő coffein nevű mérgeből elegendő valamely állatnak megölésére, s egy csésze erős, vegyítetlen kávéban már 0 25 grammot e mérgeből gond nélkül bekebelezünk! A rendes kávé tehát a családonak csak vegyítve, a coffein veszedelmes hatásait nagyrészen megakadályozó, malátakivő hozzáadásával élvezendő. Nőknek és gyermekeknek, valamint gyöngye és beteg egyéneknek azután lassan térjünk át a kiválóan ízletes, egészséges és egyúttal jelentékenyen olcsóbb tiszta malátakávéra, a mi annál könnyebben megtörténhetik, miután az a Kathreiner-féle gyártásnál a rendes kávénak ízével bír, s rövid megszokás után kintőnözni izlik.

-x Keresztély Sándor mintazongoraterme Budapest, Váci-körút 21. sz. alatt, körülbelül 100 db zongorát és pianót tart raktáron, legkittinőbb szakzerű választékban.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közlelbi napokban: Gróf NEMES VINCE, a főrendiház tagja, az osztrák-magyar bank főtanácsosa, Bécsben, 65 éves korában, s holttestét Kolozsvárra vitték. A gróf fiatal korában a hadseregben szolgált, melyből örmányi ranggal lépett ki. 1861-ben néhai Wodianer Mór leányát vette nőül. — DEUTSCH WILLY, zongoraművész és zeneszerző, a főváros egyik ismert művésze, ki mint zene-tanító is hatott a zene fejlesztésére. Két év előtt súlyos idegbaj lepté meg, melyből nem gyógyult ki. Számos kompozíciója van, köztük több fontos-négyes; valczereket, dalokat s egyéb tánczenét is írt. — BARTS FERENCZ dr., a gyulafehérvári káptalan nagyprepositja, kanonok, richnói ezimzetes prépost, aranyismés áldozó pap, 83 éves korában, Gyula-Fehérváron. — Báró TÖRKÖZ JÓZSEF, nyug. al-főörnyök, ki 1838 óta szolgált a hadseregben, jó huszárgenerális volt, 77 éves korában, Pozsonyban. — ABEL JÁNOS, esztergom-főgyűházmegyei pap, a nagy-szombati katolikus érseki főgymnázium tanára, 46 éves, Nagyszombaton. — Munkácsi JÓÓ GÁBOR, Szatmár város főjegyzője, 65 éves korában; 46 évig állt a város szolgálatában, presbiter volt a ref. egyháznak; példás hivatali szorgalma általános tiszteletet szerzett nevének. — DOMORÉNYI EMIL, örmányi ranggal nyug. honvédkapitány, Szent-Endrén. — HARSÁNYI GYÖRGY, a lajosmizsei tákarekpenztár rész-vényársulat pénztárnoka, élete 66-ik évében. — FISCHER IGONÁZ, a szerencsi gözmalom tulajdonosa, 59 éves, Budapestben. — BÉRCZES JÁNOS, volt vezéridőrköz, 62 éves korában, Kisgyőriben. — SCHWARZENBERG VILMOS, budapesti polgár, Timár Szaniszló hírlapirod. édesatyja, 74 éves. — HOLLAKY ISTVÁN, volt 1848-49-es örmány, 78 éves, Budapestben. ÖZV. BAUFER GYÖRGYNÉ, szül. Schneider Vilma, 86 éves, Rozsnyón meghalt; a megboldogultnak férje budai ev. lelkes volt s nagy családja, köztük gyermekei: Bánhegyi István békésmegeyi tanfelügyelő és Czékus István püspök özevgegyesolják. — ÖZV. DOBÁL IZSKNÉ, szül. Lukács Amália, köz-tisztelőben élt úrnő, 58 éves korában, Kolozsvárt, s halálát nagy számu rokonság gyászolja. — KÖNSTANTIN GYÖRGYNÉ, ki a szabadságharcból mint szemtanu sok érdekes körülményt figyelt meg, így Kossuth és Damjanich utolsó találkozásáról, s nagy részvét közt temették el Aradon. — ÖZV. dr. KÁLAZDY MORNÉ, szül. Kardos Jozefa, 66 éves korában, Kolozsvárt. — FÖLDVÁRY KALMÁNNÉ, szül. szathmári Nagy Julia, 59 éves, Budapestben. — ÖZV. KOSSA GREGELYNÉ, szül. Gábor Zsuzsánna, 80 éves, Mezőtúron.

Szerkesztői mondanivalók.

Jó magyarnak. Szent igaz van. Arra bizony semmi szükség nem volt, hogy az ezredik évforduló nevéül a millennium latin szót kaptak föl az újságok. Az idegen szón csak az kap, a ki a maga nyelvét nem becsüli eléggé, meg a ki abban a baldielemben van, hogy mások műveltebbnek, okosabbnak fogják tartani, ha idegen szótak vegyít a beszédjébe. Pedig az idegen szó olyan a nyelven, mint a szeplo a nő arczon. Jó ízlésű és igazán művelt ember csak az elkerülhetetlen idegen szót veszi a szájára.

Nagykőrösi embér levelét szivesen vettük s köszönjük ugy a szó-adalékokat, mint a vizi mérétké-ét.

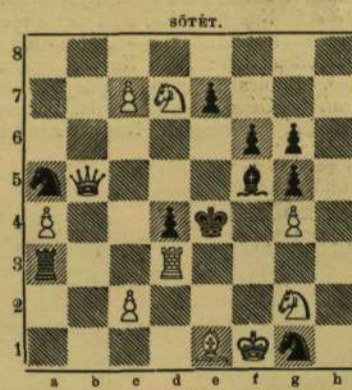
Hasonló közléseket máskor is jó néven veszünk, ha csak a magunk használatára is. Különböben a levelezőt magát is szivesen látjuk, ha valamikor ajtót nyit ránk.

Thermidor. Elbeszélés. A dolog érdekes volna, de az a nagy baja, hogy nehéz kiérteni az olvasónak: miért is löki hát a szép Ondrejut a gödörbe az öreg tót? Igaz, hogy lehet ott felfedezni egy kis magyarázatot, de ez konitansen kielégítő s egészen másképp végződik a történet, mint a hogy az előzményekből várni lehetett volna. Különböben tárgyánál fogva az alapos átdolgozást megérdemelné.

Ború. Elbeszélés. Meséje nagyon sovány és nagyon is közönséges s alig tudna az olvasóban némi érdeklődést kelteni. Mástkülönböben, leszámítva, hogy kissé dagályos, jól volna megírva.

SAKKJÁTÉK.

1931. számú feladvány. Pradignat E.-től.

Világos indít s a harmadik lépésre matot mond.

Az 1922. sz. feladvány megfejtése. Bayersdorfer A.-től.

- Világos. Sötét. 1. Vb6-b5 ... Ha7-b5: (a) 1. ... F t. sz. (b) 2. Hd4-c6+ ... Ke5-d5: ... 2. f3-f4+ ... F-4: 3. Fh7-g8+ ... Kd5-c5 3. Hd5-e7 ... t. sz. 4. b2-b4 mat. 4. H v. v mat. Világos. Sötét. 1. ... f6-f5 2. Vb5-d3 ... Ke5-d5: 3. Hd4-c6+ stb.

Helyesen fejtették meg: Budapestben: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Eördög János. — Stefunkó L. — A pesti sakk-kör.

„EGYETÉRTÉS“ POLITIKAI NAPILAP.

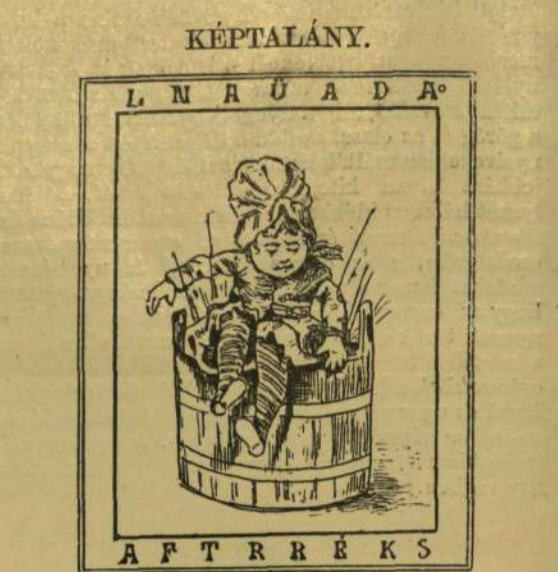
Csávolszky Lajos, 1896. Kossuth Ferenc, XXX. évfolyam főmunkatárs.

Az Egyetértés nem dolgozik a hatásadászat olcsó eszközeivel, hogy magának egyszerre, tömegesen csakhamar újra elmaradó, új előzeteket szerezzen, hanem mindenkor kellesz színvonalon álló közlemények, gyors, pontos és minden tekintetben megbízható tudósításai által iparkodik régi, jó hírnevét mint hazánk legelső rangú napilapja állandóan fenntartani, hogy ez uton ne csak régi előzetek kapcsolla állandóan magához, hanem közönségét új hódítások által évről-évre maradandóan meg is szaporítsa.

Togy ezt a célt elérjük, erre nézve legnagyobb támaszuk a lap nagy terjedelme. Az Egyetértés egyetlen egy oldalon majdnem anyi betűt képes közölni, mint a kisebb lapok három egész oldalán s így az Egyetértés egy rendszer 8 oldalos lapja annyi közleményt tartalmaz, mintha a kisebb lapok 24 oldalon jelennek meg, a mi azonban csak ünneppapokon történik. Ityenkor az Egyetértés 12-20, illetőleg a kisebb alakban számítottva 36-60 oldalnyi terjedelmű. Csakis a lap úg nagy terjedelme teszi lehetővé, hogy az Egyetértés mindenkor oly bő és részletes tudósításokat közölhet, a melyeket egy más lap sem nyújthat közönségének. Így általánosan ismeretes, hogy az Egyetértés országgyűlési tudósításai e nemben a legtekélyesebbek, nemesek a tudósítások kimerítő volta folytán, hanem annál a tárgyilagosságnál és részrehatatlanságnál fogva is, mely a tudósításokat minden pártszínezetű olvasó előtt is élvezetessé teszi. Egy másik nagy erőssége a lapnak rendkívül bő tárcza- és regényrovata. Az Egyetértés állandóan két kitünő regényt közöl egyszerre, részint eredetét, részint a modern vilárodalom remekeiből válogatva elsőrangú műfordítók fordításában. Az egy év alatt közölt regények 400-500 nyomtatott lve, vagyis 40-50 rendes regénykötetre tartanak. Hy 40-50 kötetet regény boldi ára legálább ugyanannyi forint. Ha most még tekintibe vesszük az Egyetértésnek mindenkor közléstünk kintőnségei és elsőrangú publiciszták által írott vezércikkjeit és egyéb politikai közleményeit, bő hírvonatát, eredeti táviratait az ország és a világ minden részében levő saját levelezőháló, továbbá a vasárnaponként megjelenő s egy-egy számlapot pótó „Rodalom”, „Tanács és Közvetítés”, ezim országos híri rovatokait s részint az Egyetértés legjobban informált közéleti, ipari és mezőgazdasági rovatait és megbizható tözédeli tudósításait, bátran mondhatjuk, hogy az Egyetértés a hazai sajtónak egyetlen organusa, mely az intelligens közönség minden osztályának igényeit a legteljesebb mértékben kielégíteni képes. Mindenben előnyök deczara az Egyetértés előzetesít ára a legméréskéltőbb:

Egész évre ... 20 frt ... Fél évre ... 10 ... Negyed évre ... 5 ... Egy óra ... 1 s 80

Elfizetések legelőszérűbben postautalvánnyon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, papnövelde-utca 8. intézőnek.

A Vasárnapi Ujság 51-ik számában közölt képtalány megfejtése: Bányatosan zeng a madár, vesztett párját siratja. Az 51-ik számban közölt nagy képtalány megfejtését és a sorsolás eredményét lapunk jövő heti számában közöljük.

Heti naptár, január hó.

Table with columns for Day, Catholic calendar, and Orthodox calendar for January 13-18.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Egyetem-tér 6. szám.)

Selyem-damasztok 65 krtól 14 ftt 65 krig méterenkint — valamint fekete, fehér szines Henneberg-selyem 35 krtól 14 ftt 65 krig méterenkint sima, csikos, kockázott, mintázott, damaszt stb. (mintegy 240 különböző minőség, 2000 szín és mintázatban stb.) megrendelt áru postabér és vámentesen a hához szállítva mintákat postafordultával küld: Henneberg G. (cs. és k. udvari szállító) selyemyára Zürichben. Svájczba címzett levelekre 10 kros, levelező lapokra 5 kros bályeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek. 6575

Vérszegényeknek és üdülőeknek! CHINA SERRAVALLO vassal. Egy literre üveg a 2 forint 20 krajczár. Fél ... 1 20

Minden gyógyszertárban kapható.

FORAKTÁR:

Török József gyógyszertára, Budapest, Király-utca 12.

Advertisement for 'Creme Jolis' featuring a diamond-shaped logo and text describing skin cream and soap products.

Legelismertebb készítmények az arez és bór ápolására. Egy kőcsög vagy karton (karton szappan tartalmaz 3 darabot) 1 frt. Mindenütt kapható. WEISS et Co. gyógyszertára, Giessen és Bécs.

Hirdetések elfogadtnak a kiadó-hivatalban, Budapestben, IV., egyetem-utca 4. sz. a.

FAIRBANKS MÉRLEGEK

a legtökéletesebb mérlegszerkezetek. A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek százados rendszerűek, tolsó súly fémmérőkarral bírnak és a hidra tett terhet minden ponton egyenlően mérleget. Tartósság, pontosság és könnyű kezelésüknel fogva, ugy hazánkban mint a külföldön a legelső díjat nyert legkittinőbb mérlegek.

Gazdasági, szekér-, marha-, zsák- és raktári mérlegeinket,

ezélszerű és a czélnak megfelelő szerkezetüknel fogva különösen a gazdák, gazdaságok és uradalnok részére a legmegergebben ajánlhatjuk. Gazdasági egyesületi tagok árkedvezményben részesülnek.

FAIRBANKS-TÁRSASÁG mérleg- és gépgyára. Budapest, Andrássy-ut 14. sz. Gyár: Újpest.

Advertisement for portrait photography with the headline 'ALKALMI AJÁNDÉK!' and 'A legszebb, legillőbb és legelmesebb'.

egy életnagyságu családi arckép, mely hozzánk küldött bármily fénykép után elkészítetük. Meglepetésnek, ajándéknak és örök emléknak annál is inkább alkalmas, miután egy ily arckép nem csak pillanatra, hanem örök időkre értékel bir, illó szabadsz és a legalkalmasabb nász-, névnap, születésnap, vagy bármily más alkalmi és ünnepi ajándék. A legszebb és örök emlék kedves halottainkról.

A fényképet mindenki sértetlenül visszakapja. Hú hasonlatosságért kezesekedünk.

BODASCHER SIEGFRIED kitüntetett arcképfestészeti műterme Bécs, II., Praterstrasse 61. szám.

Száz és száz elismerőlevelét betekintésre bárkinek rendelkezésére áll. Ezen több száz levélből legyen itt csak egynehány felemlítve és pedig:

- Az Önnél rendelt olajfestmény arcképpel nagyon meg vagyok elégedve és műtermét másnak is fogom ajánlani. ... Tálián Béls Somogyi-főispánja. (Mest. B. Gyula.) ... Az arcképpel meg vagyok elégedve, legjobban ajánlhatom. ... Bárány Gyula tanár, Csurgó, Somogymegye. ... Az Önnél megrendelt arckép meglehetősenm elégszített. ... Zágrab, 1890. évi július hó 31-én. ... Brodjovics Lajos bornyákeresztető. Ilca 28. ... Az arcképpel meg vagyok elégedve, legjobban ajánlhatom. ... Péteény Ottó Magyar. áll. vasutak vezérigazgatója iradafőnöke Budapestben. ... Arcképeim jó kiviteléért elismerésem és köszönetem. ... Nyitra, 1892. évi december hó 2-án. ... ÖZSINÁSKY Agrot. állami igazg. ... Fénykép után készítelt életnagyságu arckép tónusban van elkészítve. Nem fogom elismertani Önt tovább ajánlani. ... Nagyszombat, 1891. évi szeptember 10-án. ... Dr. Ziegler G. városi orvost. ... Boldogult férjem, valamint saját életnagyságu arcképeim, melyet ön egy kis fénykép után készítet, nagyon szépen sikerült. ... Beszterce, 1892. évi augusztus 5-én. ... Dr. Heischmann Teréz főherczeg Frigyesuel 30. ... Fénykép után készítelt arcképpel nagyon meg vagyok elégedve és szivesen tovább fogom ajánlani. ... Helwig Gyula Koltczvár. ... A nekem szállított arcképpel nagyon meg vagyok elégedve. ... Temesvár, 1894. évi február hó 3-án. ... Braun Hermann ca. és kir. katonai előzetési tiszt. ... Születés arcképe, ugy a hasonlatosság tekintetében, valamint a kivitelénél a nagyszerűek. Tovább is fogom ajánlani. ... Horvátkereszt, 1894. évi december hó 22-én. ... Beyer Matkó.

Advertisement for portrait photography with the headline 'KITÜNTETVE!' and 'Fennáll 1879 óta.'

Kisfaludy Károly minden munkái. Hetedik bővített kiadás. A költő aczelmetszeti arcképevel. Sajtó alá rendezte Bánóczi József. — Hat kötet. — Ára füzre 8 frt. Vásznonba kötve 10 frt.

Kisfaludy Sándor minden munkái. Negyedik kiadás. Nyolcz kötet. Kiadja Angyal Dávid. A költő aczelmetszeti arcképevel. Ára füzre 12 frt. Vásznonba kötve 15 frt.

Advertisement for 'Ferratin' medicine, showing a bottle and text describing its benefits for blood and strength.

Guérlain Parfumerie française de Luxe
Le monde élégant et fashionable de Paris se sert:
Eau de Cologne Impériale, sapeoti, savon spécial,
Crème de Fraîces et Poudre de Cypris pour le teint:
Extrait pour le mouchoir et le vaporisateur: Jicky, Belle France, Alcool de Ros. pour les cheveux.

A Franklin-Társulatnál Budapestben megjelent, és minden könyvkereskedésben kapható:
Kielland L. Sándor.
MÉRÉG.
REGÉNY.
Norvégból ford. Hitoók Emma.
Ára félre 1 frt 20 kr.
Füzetszámokban 1 frt 50 kr.

BUDAPESTI CZÉGEK.

TALÁLMA NYOK
szabadalmassát eszköli mind államban
Réthy János
nemzetközi mérnöki és szabadalmi irodája,
Budapest, Erzsébet-körút 2. sz. (népszínház mellett. Legrégibb szabad. iroda. — Telefon.

Találalmak
Könyvtárak
Gyermek- és nőiskolák
Ajánl
és
elhelyez

Gerson Anna asszony
BUDAPEST,
Andrássy-út 21.
(félelelet)

Gummiárúk,
betegápolási czikkek sérültök (öszerek F. Berguerand párisi gyárostól), legelőnyösebben beszerezhetők
Polgár Sándor egyetemi kötszerésznel,
Budapest, Erzsébet-körút 50.

Jury-tag és több kiállításon kifüntetve.
BUCHHALTER-féle
első magyar mű- és vegytisztító intézet
Budapest, Ferencz-körút 20. sz.
Férfi- és női ruhák, cipők, függönyök, szőnyegek és minden e szakba vágó czikkek a legutányosabban tisztítottak.
Posta ertésítés után a küldéret hához küldünk és vissza küldjük.

CALDERONI ÉS TÁRSA
Látászerzők.
Látászerző raktára Váci-utca 30. szám.
Tan- és műszerek és fényképszeti kész-
lékek raktára
Kis hid-utca 8. szám.
BUDAPESTEN.
Kérjessék kívánatra bérmentre, ingyen.

Blätterbauer R.
a frankfurti Raff-Conser-
vatorium volt tanárnője,
leczkéket ad zongora já-
tékból és zenelméletben.
Lakása: Üllői-út 21. föld-
szint 4. ajtó.
Rum, likörök
készítéséhez való híres ki-
vonatok
WATTERICH A.-nál
Dohány-utca 5.
kaphatók.
Kezelési könyv ingyen.

A Köszegi Teréz-féle
álarcz-kölcsönző intézetet
mely 18 éven át a Szervita-téren létezett, ez évben
IV. ker., Deák-ter és Sütő-utca sarokra,
főközletemet pedig béli estéken a Vigadóba helyeztem át.
Különös figyelemmel voltam a nagyerőmű közönség igényei-
nek és kényelmeinek minden tekintetben való kielégítésére,
miért is elegánsan berendezett üzletemen kívül egy külön
bejárata szalon is nyitottam. Dátor vagyok tehát az idén
is elegáns ny dominonmat és je mez-öltöymeimét-dús válasz-
tókban, jutányos kölcsön-érték a nagyerőmű közönség be-
cetes figyelmébe ajánlani.
Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek.
Kiváló tisztelettel

Köszegi Teréz.

Korunk fő nyavalyája az idegesség
és vértelenség, melyből számtalan más kör származik.
Es ellen pedig legbiztosabban hat a
VASAS CHINABOR
1 üveg 1 frt 20 kr., 5 üveg franco küldés 6 frt.
Ezen bor a saját magam által termelt ménesi Sherryvel van
készítve és minden hasonló készítmények között a legtöbb
chinaját és vasat tartalmazza.

Rozsnyay Mátyas
gyógyszer- művegyé-
Aradon.
Kapható Budapesten: Török József gyógyszerész urnál és
minden magyarországi gyógyszerárban.

„Zenélő Magyarország”
zenemű folyóirat.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én 10—12 oldalas zenemű-
füzetben. A zenemű-irodalom minden ágát felölelő füzetek
teljesen nélkülözhetők azok a zeneműnek egyenkénti be-
járásai; mindenképp fellelő abban az új, az ismeretlen
A kétszemes kedvelője Strass, Waldteufel, Xron, Vollstedt,
Zischer stb. legjobb keringőt, polkát, indulót.
A salonzene-játékos Brahms, Jensen, Raff, Behr,
Schütt, Moszkovsky stb. legjobb szerzeményeit.
A népdalok kedvelője a cigányok által játszott s a
népszínházban úgy az utcán énekel legjobban nótákat.
A műdalos Becker, Ehrmann, Meyer, Zellmann, Lassen,
Deura Tostó stb. legjobb műdalait magyar szöveggel.
Ki a kuplót szereti, az orfeumok legnagyobb ujd-
omságait, s végre a tanítvány azt a felidő változatos-
ságot, mire a komoly tananyag mellett szüksége van, felleli a
„Zenélő Magyarország” pompás füzetében.
Az 1896. III. évfolyam előfizetési ára egész évre 4 frt, fél-
évre 2 frt, negyedévre 1 frt. Egyes szám 20 kr. Zongora-
szónak legjobb újévi ajándék a „Zenélő Magyarország” 1896.
évi 4 frtos előfizetési nyugtája. Ajándékunk legalkalmasabb
a „Zenélő Magyarország” 1895. teljes évfolyama díszkötésben
bekötve ára 5 frt 40 kr. s tartalmaz 34 legdivatosabb magyar
nótát, 8 muidalt, 5 orfeumi kuplét, 5 operai potpourrit,
3 indulót, 4 keringőt, 7 polkát, 4 esztrádot, 29 legjobb salo-
narabot, 2 legjobb-darabot, összesen 102 órányi pompás zené-
művet. Megrendelhetők s előfizethetők a „Zenélő Magyaror-
szág” kiadóhivatalában, Budapest, Csengery-utca 62. a.
Megismerésére mutatványszámot készséggel küldünk.

Hirdetések elfogadhatnak a kiadó-
hivatalban, Budapest, IV. ker.,
Egyetem-utca 4. sz.

Mack-féle reichenhalli fényőtölaj.
Igen finom, legtermészetesebb, legégszesebb és olcsó szoba-
illatoló. 25 év óta tekintélyes mennyiségben legjobban be-
legyész szer torok- és mell-bajoknál, hők-hurad, diphtéria, influ-
enza stb. esetéknél. Elismeret bedörzölő szer meghűléseknél,
követény és esztrád. Erdelti ávegésékben, 60 kr-ért kapható
gyógyeztetésben, drogistaiknál és illatszerek-kereskedésben. Biz-
zonyítványokat és prospektusokat küld.
Mack J. Bad Reichenhall, I. és legrégibb beszerzési forrás.

Kathreiner-féle
KNEIPP-MALÁTA-KÁVÉT
oly
szívesen
iszom
Mindenütt kapható - ½ kiló 25kr.

Eisenschiml és Wachtl
Budapest, Váci utca 12
Gyár: Bécs, Kaiserstrasse 62.
Legnagyobb raktár mindennemű fény-
képszeti gépek és készlekekkel.
Alapítva 1856. — Többször kinttettve.
Arjesszék ingyen és bérmentve.

Kwizda Ferencz János
Kwizda-féle
Restitutionsfluid
os. és kir. kiv. szab. mosóvíz lovaknak
Egy palackkal frt 1.40 o. é.
30 év óta udv. istállóknban valamint
katonai és polgári nagyobb istálló-
knban is, használatban; nagyobb erő-
feszítések előtt és után erősítéstül;
továbbá ficzomodások, rándulások, az
inak merevsége s más ily alkalma-
nál; képeíti a lovat kiváló teljesíté-
ményekre idomításnál.
Fő-letét:
Kerületi gyógyszerár
Korneuburgban.
Valódi minőség-
ben gyógyszer-
árakban és dro-
gistákban kapható.

MARGIT-CRÉME
hírneves, az elegáns hölgyek által hasz-
nált arccrème (nem a szíves kenőcs) rö-
vid idő alatt ifjítja és szívesíti az arcot,
eltávolít az arczról mindennemű bér-
tisztatlanságot.
Egyedüli szer szeplő, májfoltok,
pattanások, bőrártak (mitesszer) ellen.
Bámulatos hatása abban rejlik, hogy
a bőre kenve az által rögtön fölve-
teti és ez okozza azon csodás által-
kulást, hogy szeplővel vagy májfolt-
okkal teljesen fedett arcz 3—4 nap
alatt alabástrom fehérré lesz.
Mivel nem zsíros — nappal is alkalmazható, — a créme-
vel bekenett bőron a hölgykor remekül tapad. Ára 50 kr. 1 frt.
Margit-szappan ára 35 kr. — Margit-hölgypor,
fehér, rózsás és créme színbén ára 60 kr. — Mar-
git-fogpép 50 kr.
FÖLDES KELEMEN gyógyszerár,
Aradon, Deák Ferencz-utca 11. sz.
Főraktár BUDAPESTEN, Török József, Király-utca.

Schering-féle Condurango-bor
újabb időben idült gromorbajokban, gromorhurad (gromorgócs)
esetében, mint enyhítő szer a legelterjedtebb alkalmazásra talált.
Schering-féle Pepsin-essentia
dr. Liebreich Oszkár tanár utasítása szerint. Emésztési
szarok, az emésztés renyhésége, zaha (gromorgócs), a gromor el-
nyúltsága, erős és iradási méréklés, az emésztésművelés
ezen kellémes léti essentia segítségével rövid idő alatt megemésztetnek.
Schering's Grüne Apotheke, Berlin N.
Raktárak Ausztria-Magyarország legjobb gyógyszerárában és na-
gyobb drogista-üzletében. 6019

WEINWURM ANTAL
fényképez első magyarországi
chemigraphiai műintézete
Budapest, IV., Károly-utca 3.,
készít mindennemű
czinkedzési dícsot,
autotypia, phototypia,
chemigraphia és chro-
motypia utján. Alap-
rajzok, térképek, há-
zózatok fototografiai
úton a
legutá-
nyosab-
ban sok-
szorosít-
tatnak.
Külön
borende-
zés
házonkivül
való fényké-
p felvételekre.

VASÁRNAPI UJSÁG

3. SZÁM. 1896. BUDAPEST, JANUÁR 19. 43. ÉVFOLYAM.
Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félre — 6 *
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt
félre — 4 *
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.—
félre — 2.50
Külföldi előfizetésekhöz a postálag meghatározott vitéldj is csatolandó.

Dr. JEDLIK ÁNYOS.
1800—1895.
SZENT-BENEDEK-REND győri székházából de.
14-én egy kilencvenöt éves aggyastánt ki-
sérték szokatlan nagy részvét mellett az
örök nyugalom helyére. Győr sz. kir. város álta-
lános gyászát öltött. A Magyar Tudományos Aka-
démia és az egyetem részéről is küldöttek jelen-
tek meg e végtisztességre; de természetesen
legnagyobb volt magának a rendnek a gyászja,
mely nesztorat és egyszersmind egyik legkivá-
lóbb tagját veszette el az elhunytban, dr. Jed-
lik Ányosban.
Jedlik Ányos, ki az Ányos nevet mint szer-
zetes vette föl, mert a keresztiségben István
nevet nyert, századunknál csak 13 nappal volt
fiatalabb. 1800-ban január 13-ikán született
Komárommegyének Szemere nevé helységében.
Hiteles életrajzi adatokból tudjuk, hogy a szülői
házat már tíz éves korában elhagyta, s az akkori
szokás szerint idegenbe ment nyelvtanulást vé-
gett. Előbb Nagy-Szombatba, a hol tótal, később
Pozsonyba, a hol németül tanult meg.
Tizenhöz éves korában Pannonhalmán
fölvettette a benezés rendbe. Itt töltötte az
újoncz-évet, mely után Győrött, mint növendék-
pap, a bölcsészetet végezte. 1822-ben a pesti
egyetemen tudorrá avatták, s ezután egy éven
át a győri főgymnáziumban tanárkodott. 1825-
ben fölszentelték s ez időtől kezdve folyton a
természettan terén működött. 1831-ig Győrött
a benezés rend gymnáziumában természetrajzot,
természettant és mezei gazdaszatot tanított.
1831-ben a pozsonyi akadémián a természet-
tudományok tanszékét foglalta el. Kiváló tudó-
mányos képességei iránt első ízben 1829-ben
ébresztett közfigyelmet, midőn a »Zeitschrift
für Physik und Mathematik» czimű folyóirat-
ban egyik tudományos értekezése megjelent.
1839-ben a pesti egyetem természetani tan-
székére nevezték ki, melyen ott látjuk működni
kiváló tudományával mint egyetemünk egyik
dizét, 1878-ig, a mikor hosszas buzgó tanári
működése után nyugalomba vonult.
Nyugalomba vonult, de nem azért, hogy pihen-
jen. A honnan fényes pályájára indult, oda ke-
rült vissza: a benezés-rend győri székházába,
sőt ugyanabba a lakosztályba, melyet 1831-ben
elhagyott. Nem tanított többé, de azért folyton
kísérletezett; külföldi tudósokkal is: így Ruhm-
korffal Párisban és Königgel Németországban
élénk levelezésben állott; tevékeny részt vett

Dr. JEDLIK ÁNYOS. Ellinger fényképe után.